

VELLEV ÅBNER GRAVEN:

TYCHO BRAHE I ET NYT LYS

humagasinet

Nr. 3 september 2010

Udgiver

Det Humanistiske Fakultet
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Århus C
Tlf. 8942 6923
Fax: 8942 1200
First Class: HUMmagasinet
Mail:
hummagasinet@hum.au.dk
Web: www.humaniora.au.dk/nyheder/hummagasinet

Redaktion

Gitte Bindzus Foldager (red.)
Marie Louise Gammelgaard (red.)
Svend Aage Mogensen (ansv.)
Casper Hartmann Dam

Forsidefoto

Rogvi Johansen,
Fotoafdelingen Moesgård

Layout og tryk

Zeuner Grafisk as

Gengivelse

Gengivelse af redaktionelt indhold er tilladt med tydelig kildegengivelse.

Oplag

5.000 eksemplarer.

ISSN

0908-5343

- 4 Tre fag frem
- 5 Fem år med Erasmus Mundus Journalism
- 6 Forskning på en forladt slagmark
- 8 Skæve spørgsmål og videnshungrende lyttere
- 11 Specialesumpen tørrer ud
- 12 Brug brikkerne
- 14 Tycho Brahes dag
- 17 Fokus på praktik: En gensidig gevinst
- 18 Hmm.. humanist?
- 19 FN eller EU er også muligt
- 20 Ny rapport skal mindske frafald
- 21 Her falder få fra
- 22 Politisk oprustning i Nicaragua
- 30 Alt det der brænder på!
- 38 Det interaktive torv
- 40 Hvorfor ikke
- 42 Læsegruppe-skub

Deadline næste nummer:

Deadline er 15. november
(større ting dog før)
Næste nummer udkommer
6. december

INDHOLD

TRE FAG FREM

Det største antal ansøgere i dette årtusinde gav stor rift om fakultetets studiepladser. Studiedrømmene har til gengæld ikke meget tilfælles hos tre nye studerende på nogle af de fag, der fik størst fremgang

Af Casper Hartmann Dam · fakchd@hum.au.dk

Den Russiske Revolution, Indiana Jones eller Santiago de Campostela: Der er mange veje til et humanistisk studium, og i år er ingen undtagelse. For så eksotiske er overskrifterne, når tre nye studerende på Det Humanistiske Fakultet skal forklare, hvad der sporede dem ind på et universitetsstudium.

Sophie Brøgger Pødenphant
– Østeuropastudier

– Det startede lidt som en joke, men efter et intrømøde på Russisk var jeg solgt. Film og litteratur har gjort mig fascineret af landets kultur og historie, især Den Russiske Revolution. Og så fik jeg øjnene op for, at det ikke kun er et sprogstudium, men at det handler ligeså meget om samfund og kultur. Det siger 20-årige Sophie Brøgger Pødenphant fra Århus, der endte med at vælge Østeuropastudier frem for Statskundskab.

På Fanø blev det derimod den klassiske periode – sammen med filmhistoriens vist nok mest eventyrlige forskerkarriere – der lokkede 23-årige Steven Flarup Revsholm til Århus:

– Historie har altid interesseret mig, og hellenismen og Romerriget var også noget, der fængede i gymnasiet. Så opdagede jeg klassisk arkæologi på studieguiden, og puslespillet med at finde og tyde materielle levn kan jeg altså ikke lade være med at tænke lidt som Indiana Jones.

Steven Flarup Revsholm
– Klassisk arkæologi

Dorte Lichtenstein
– Filosofi

FOTOS: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

Studie og pilgrimsfærd

Dorte Lichtenstein, der er 39 år og bor i Randers, har valgt filosofi for at lære mere om begrebsafklaring og for at arbejde med de helt store spørgsmål. Og her fik en pilgrimsrejse til Santiago de Campostela hende til at vælge filosofien frem for et psykologistudium.

– Jeg har altid været en tænker, og efter at mine børn er blevet voksne, vil jeg gerne prøve min analytiske sans af. På turen til Spanien fandt jeg ud af, at filosofi nok passer bedst til mig, fordi studiet virker så styret af, hvor tænkningen nu en gang fører én hen, siger Dorte, der i flere år har arbejdet som klinikassistent og fodterapeut.

cand.knokl.

Ligesom for Dorte er et studium på Humaniora også ukendt land for Steven og Sophie – alligevel har de dog deres forventninger:

– Det bliver hårdt. Og når der blandt andet er kulturhistorie og stilarter på skemaet, så ved jeg godt, at det nok alligevel bliver 90 % læsning og 10 % arbejde i felten, medgiver Steven.

Sophie tror også, at blandt andet de kyrilliske tegn kommer til at volde lidt problemer:

– Russisk virker som et svært sprog, selv alfabetet er fremmed! Men det er også en fed udfordring. Og så vil der nok også blive gået til den i undervisningen, når vi ikke er flere end 19 studerende.

Tal på trængslen

I forhold til 2009 fik Fakultetet i år 12 % flere ansøgninger med førsteprioritet; fem fag fik over 60 % flere: Filosofi 67 %, Fransk sprog litteratur og kultur 88 %, Klassisk arkæologi 138 %, Østeuropastudier: Russisk 67 % og Sydasiastudier 67 %. Det rekordstore optagstal på fakultetet var pr. 1.sep 1.410 bachelorstuderende (mod 1.240 pr. 1.10 sidste år) og 989 kandidatstuderende (mod 780).

FEM ÅR MED ERASMUS MUNDUS JOURNALISM

På trods af at Mundus Journalism i år ikke er blevet tildelt Erasmus stipendier, optager uddannelsen flere studerende, end den plejer

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

Med fem år på bagen optager Erasmus Mundus Journalism i år flere studerende end nogensinde før. Samtidig har uddannelsen fået en ny struktur, der bl.a. betyder, at de studerende fremover gennemfører hele det første år på Aarhus Universitet, hvor det tidligere kun var det første semester. Ændringen sker især på baggrund af tidligere studerendes evalueringer, men også for at sikre en løbende tilpasning til de nationale lovgivninger.

– Den nye struktur styrker den faglige sammenhæng i uddannelsen og betyder, at de studerende ikke skal bruge så meget krudt på at søge om visa og bolig. Tidligere skulle de skifte fra Aarhus Universitet til f.eks. Amsterdam University allerede efter ét semester, fortæller Bettina Andersen, der er centerkoordinator på Center for Journalistiske Universitetsuddannelser.

– Det betyder samtidig, at AU kommer til at præge deres uddannelse i højere grad. Og vi har desuden udviklet et særligt ekstra-curriculært program sammen med de studerende, som skal understøtte uddannelsen med faglige og kulturelle aktiviteter ud over den obligatoriske undervisning.

Bettina Andersen tilføjer, at når de studerende tager andet år af uddannelsen ved et af de europæiske partner-universiteter, opnår de en dobbeltgrad eller det som i fremtiden bliver til en 'joint degree' – hvor både AU og de specifikke specialepartnere er gradsgivende.

Ingen Erasmus stipendier

Indtil nu har uddannelsen hvert år modtaget Erasmus Mundus stipendier fra EU. Dermed har de 20 dygtigste studerende modtaget € 42.000 fra EU til at dække uddannelsesudgifter og leveomkostninger i studietiden. Disse stipendier har uddannelsen imidlertid ikke modtaget i år, og det har bl.a. betydet, at centeret har måttet bruge mere tid på markedsføring og rekruttering.

– Vi har fået lavet en ny og bedre hjemmeside samt lavet informationsfoldere som er uddelt til

samarbejdspartnere i alle netværk. Vi har også bedt vores tidligere og nuværende studerende om at være ambassadører for uddannelsen. Det er lykkedes os at tiltrække rigtig mange studerende til 2010-2012 programmet, selvom vi ikke har kunnet tilbyde de store EU-stipendier, og det er vi rigtig glade for, siger Bettina Andersen og fortæller, at centret har modtaget ansøgninger fra 150 studerende og har tilbudt og fastholdt 64 studerende til studiestarten i september.

– Tidligere har vi kun ligget mellem 36-48 studerende, så det er ret imponerende, og det er et spændende hold med 34 forskellige nationaliteter, fortæller Bettina Andersen.

Bæredygtig uddannelse

Uddannelsen har i år fået tildelt otte fripladser fra Internationalt Centers Strategiske Pulje. Og den er lige blevet kvalitetssikret af EU og har fået tildelt det såkaldte Mundus Brand.

– Desværre fik vi heller ikke tildelt stipendier til 2011 programmet, hvilket naturligvis er rigtig ærgerligt. Det er muligvis fordi, vi har vist, at uddannelsen allerede er bæredygtig, og derfor er vi også ret fortrøstningsfulde i forhold til fremtiden. I år har vi jo set, at de studerende søger alligevel, siger centerkoordinatoren. ■

FOTO: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

FORSKNING

PÅ EN FORLADT SLAGMARK

Med antropologen Lotte Meinert i spidsen bidrager en gruppe danske forskere til at udvikle et universitet i en ugandisk region der er dybt mærket af 22 års bestialske konflikt

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Oplevelsen på dissektionsstuen var med til at afgøre sagen. På det medicinske fakultet på Gulu University i det nordlige Uganda mødte der lektor Lotte Meinert et overbevisende syn: i lokalet lå tyve lig i plastikposer, og ti medicinstuderende var i gang med at dissekere en skulder ved hjælp af en gammel laset anatomibog. Det hele stank af formalin, og der var ingen elektricitet, så de arbejdede med lys fra lommelygter.

– Den dér vilje til viden, og til at ville lære noget, på trods af at

det hele er totalt håbløst – og indstillingen om at man bliver nødt til at kæmpe for at lære noget om sin verden for at kunne gøre den bedre, det er virkelig fascinerende, synes antropologen.

Og blandt andet på baggrund af den slående oplevelse blev det fem år unge Gulu University valgt som samarbejdspartner i projektet ”Changing human security: recovery after armed conflict in Northern Uganda”, som Lotte Meinert på andet år er leder af.

En central del af projektet er at udvikle universitetet, hvor mange

strukturer skal bygges op fra bunden. De ni danske forskere fra blandt andet AU, SDU og KU hjælper med at udbygge administration, uddannelser og forskning – ned til standarder om, hvad der kræves af en ph.d.-studerende, og de er vejledere på en række lokale master- og ph.d.-projekter. Her tager de bl.a. med ud og instruerer i interviews i felten.

– Det umiddelbare mål er at styrke universitetet, men det langsigtede er at styrke det, for at det kan have en effekt i det omgivende samfund, siger Lotte Meinert.

Da Gulu-universitetets mission er at lave forskning, der bidrager til en fredelig udvikling i området, er det også danskernes primære pejlemærke. Samarbejdet har i første omgang fået bevillinger til fire år og kan forlænges i op til tolv. Det er i danskerens øjne godt med et langtidsprojekt:

– Så kan man både være med til at opbygge alt det her, men også være med til at producere forskningsresultater og kommunikere

nelsesprojektet og håber på det, så kan man se, at rigtig mange der får en uddannelse, ikke kan få et job og bliver meget frustrerede. Og en frustreret ungdomsgeneration fremmer jo ikke freden. Men jeg tror stadig, at uddannelse og universiteter er vigtige for at forbedre situationen. På den lange bane er det uhyre vigtigt, at folk får viden, og at de selv kan producere viden om ting, som de oplever som store problemer i hverdagen og i deres eget samfund.

Hvad folk oplever som sikkerhed

Human security er et centralt begreb i Uganda-projektet. Det handler om, hvad folk selv oplever giver dem sikkerhed, og ikke om sikkerhed i statens perspektiv. I Danmark arbejder fire ph.d.-studerende med diverse aspekter indenfor emnet. Selv har Lotte Meinert ikke haft meget tid til at forske indenfor dette projekt, men håber at komme i gang med to mindre emner, et om tilgivelse – og et om genbegravelser. Sidstnævnte handler om, at en del af befolkningen ikke vil forlade flygtningelejrene, fordi de ikke vil rejse væk fra deres døde, som er begravet her, da forfædreandene så kan blive utilfredse og lave rod i hverdagen. Ved at grave knoglerne op, udføre ritualer og lave genbegravelser hjemme i klanjorden, bringes der orden i verden, og folk føler sig mere sikre i hverdagen. Den metode vil antropologen gerne sprede. For hende er det væsentligt, at forskerne ikke blot peger på kompleksiteten i diverse problemstillinger i Uganda, men også bidrager med viden der kan give bud på løsninger.

– Det er de ugandiske forskere også rigtig gode til, siger hun og eksemplificerer med et lokalt biologi-ph.d.-projekt om ukendte frugter der er vokset frem på kæmpe landområder, der har ligget øde i mange år på grund af krigen – det skal afdække, hvad det er for frugter, og hvad de gavner, men skal også lære befolkningen, der lider af under- og fejlernæring, hvordan frugterne kan bruges i kosten.

Gåder om selvtillid og tillid

Lotte Meinerts eget ph.d.-projekt indkredsede i sin tid, hvorfor folk i Uganda kæmper så indædt for at få deres børn i skole, når den undervisning de får ikke altid er kvalificeret. En af forklaringerne blev, at uddannelse giver selvtillid og tillid til institutioner.

– Når man er uddannet, bliver man anerkendt af andre og får mere pondus i Uganda, så man f.eks. tør stille spørgsmål til lægen om den medicin man skal give sit barn. Og det kan være forskellen på, om ens barn overlever eller ej, forklarer Lotte Meinert. Hun har boet og forsket i Uganda i sammenlagt syv år og kan ikke blive færdig med landet.

– Livet er ikke for sjov der. Hvilket gør det rigtig interessant forskningsmæssigt, men også rigtig barskt. Men samtidig med at tingene er rå, er der en livsgnist, folk vil simpelthen, og de tror på, at det kan lade sig gøre: ”vi kan jo ikke bare lægge os ned og dø”. Og så er der også en enorm tro på, at viden og uddannelse er det, der skal til for at forbedre tingene, fortæller hun.

FOTO: NANNA SCHNEIDERMAN
Lotte Meinert interviewer en Acholi musiker fra Gulu.

dem til politikere og medier, og så kan man forhåbentlig begynde at se, at det får en effekt. Det er jo det, der er det store håb.

Underernæring og uddannelse

Universitetet ligger i en meget fattig del af Uganda, hvor en væbnet konflikt indtil for nylig har hærget i 22 år. På den ene side med en rebelgruppe som kidnappede børn og inddrog dem i rebelhæren, og på den anden side regeringen som tvang folk til at bo i flygtningelejre for at beskytte dem. Nu er konflikten flyttet, og folk ikke længere klemte inde i flygtningelejre, men de fleste kæmper stadig for mad og et tag over hovedet. Så det er på en forladt slagmark, danskerne hjælper med at bygge et universitet op. Lotte Meinert holder fast i at tro på, at det bidrager til at slæbe regionen fremad.

– Det er en ting, jeg også selv er kommet til at stille spørgsmålstegn ved som forsker. For samtidig med at man tror på uddan-

SKÆVE SPØRGSMÅL OG VIDENS- HUNGRENDE LYTTERE

Hvad får man ud af at undervise på Folkeuniversitetet? HUMmagasinet har spurgt tre forskere

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

FOTO: GITTE BINDZUS FOLDAGER

Lektor Birte Poulsen,
Klassisk Arkæologi

Hvad synes du om at undervise på Folkeuniversitetet?

Jeg er rigtig glad for det. For mig er det noget af det mest naturlige i verden. Som forsker har jeg altid formidlet også på den måde, og jeg har været med til at tilrettelægge adskillige forløb. Det, vi formidler rent forskningsmæssigt, er altid på udenlandsk, så det her giver mig en mulighed for at formidle nye forskningsresultater fra klassisk arkæologi på dansk for et dansktalende publikum.

Hvad får du som forsker ud af det?

Jeg mener, at vi har en forpligtigelse til at formidle på denne måde, og jeg synes alle burde gøre det. Derudover har jeg også enkelte gange fået input fra deltagerne til min egen forskning. F.eks. var der en ingeniør til min forelæsning om romersk beton, og han skrev bagefter et langt brev til mig om sammenhængen mellem moderne cement og romersk beton. Det er ganske vist meget tidskrævende at give forelæsningerne, især når man skal rejse efter det, men samtidig er det meget givende. Deltagerne er så interesserede, at de på trods af snestorm møder op, og de stiller altid en masse engagerede spørgsmål, så man bliver helt opløftet, når man går derfra.

Hvilke udfordringer er der ved at formidle sin forskning på denne måde?

Det kræver erfaring at formidle noget, så alle forstår det, og det gør vi også meget ud af at lære vores studerende. På FU skal man reelt formidle til nogen, der måske intet ved om emnet, og det skal man gøre i et sprog, som alle forstår.

Birte Poulsen har tilrettelagt og underviser i dette efterår i foredragsrækken "Med danske arkæologer ved Middelhavet".

Kom billigt på Folkeuniversitetet

Studerende kan komme til foredrag til halv pris. Tilmeld dig på FU's hjemmeside, og angiv studiested og studiekortnummer. Husk dit studiekort første undervisningsgang.

Medarbejdere på AU kan gratis tilmelde sig selv og en ledsager til ét foredrag. Tilmeld dig på FU's hjemmeside under specialaftaler, og skriv AU i loginfeltet. Der er dog et begrænset antal pladser, som fordeles efter 'først til mølle'-princippet.

► Se mere på: www.folkeuniversitetet.au.dk

FOTO: GITTE BINDZUS FOLDAGER

Lektor Dorthe Refslund Christensen,
Nordisk

Hvad synes du om at undervise på Folkeuniversitetet?

Jeg opfatter det som vores pligt at undervise på FU og komme bredt ud med vores viden. Men det er bestemt ikke en træls pligt – snarere tværtimod. Den verden, man træder ind i, når man kommer i Nobelparken om aftenen eller i weekenden, er nærmest et parallelt univers af viden, og den verden kan jeg virkelig godt lide at bidrage til og være i. Det er folkets universitet, som er enormt mangfoldigt og understreger glæden ved viden.

Hvad får du som forsker ud af det?

Jeg får altid nogle gode spørgsmål fra deltagerne. De er dejlig pragmatiske, kritiske og på en eller anden måde uimponerede, og det er med til at gøre mig mindre højrovet som forsker og i stedet gøre mig bevidst om, at jeg ikke bare sidder og forsker for min egen skyld. Desuden forsker jeg i populær hverdagskultur, og der er de spørgsmål jeg får på FU med til at skærpe min opmærksomhed om, hvad der er vigtigt inden for disse emner.

Hvilke udfordringer er der ved at formidle sin forskning på denne måde?

Man skal hele tiden prøve at finde ud af, hvordan man forklarer noget, så publikum kan forstå, at det er vigtigt. Desuden er man tvunget til at beslutte, hvad der er vigtigst i ens forskning og så kun formidle det uden hele baggrunden, og det er en god øvelse. ■

Dorthe Refslund Christensen deltager i efteråret bl.a. i Folkeuniversitetets Vidensbiffen, hvor hun introducerer filmen *Winter's Bone*.

FOTO: GITTE BINDZUS FOLDAGER

Lektor Michael Skovmand,
Engelsk

Hvad synes du om at undervise på Folkeuniversitetet?

Jeg kan rigtig godt lide det og har undervist i FU regi siden 1970'erne, hvor det hed Folkeuniversitetets Kursusvirksomhed. Senest har jeg primært undervist i forbindelse med bogudgivelserne Oplysnings Verden og Renæssancens Verden, og det har jeg været glad for. Det er den største inspiration at være med i dette fantastiske formidlingsprojekt.

Hvad får du som forsker ud af det?

Jeg får slebet mine argumenter til i det, jeg forsker i, og jeg lærer at forholde mig helt skarpt til, hvad de vigtigste pointer i min forskning om f.eks. Shakespeare er og lærer at bakke disse pointer op med de rigtige argumenter. Det er en god disciplin at lære.

Hvilke udfordringer er der ved at formidle sin forskning på denne måde?

Jeg synes egentlig, ordet formidling er et forfærdeligt ord. Jeg vil hellere kalde det indhold på forskellige flasker, for forskning er også formidling. Jeg synes, det er spændende at arbejde med at udtrykke sig så klart som muligt, og når det gælder FU, handler det for mig om at lære at skære det akademiske omsvøb fra og tænke på, hvad der helt præcist er nødvendigt at fortælle for at kommunikere et bestemt budskab. ■

Michael Skovmand underviser dette efterår i foredragsrækken "Shakespeare".

NOTITSER

Darwin-arkiv lanceres

For første gang bliver Darwins værker på dansk samt en lang række kildetekster tilgængelige i digitalt, søgbart format, når Darwinarkivet.dk lanceres 21. september. Darwinarkivet byder desuden på bl.a. debatskabende essays, idéer til undervisningsforløb og biografier – og er søsterside til formidlingsportalen Evolution.dk, som blev lanceret i 2009.

Nyt udviklings-projekt på HUM

Cirka 1. oktober rykker lektor i antropologi Jens Seeberg ind i Nobelparken med sit nye projekt, som er en del af Danske Universiteters initiativ *Building Stronger Universities in Developing Countries*. Seeberg skal lede den platform der handler om Stabilitet, Demokrati og Rettigheder. Projektet får hovedsæde og sekretariat på Det Humanistiske Fakultet, og tanken er at styrke både forsknings- og uddannelses-samarbejde samt hjælpe med institutionel opbygning af udvalgte universiteter, formentlig i Afrika og Asien.

► Læs mere på humaniora.au.dk/nyheder/2010/udvikling/

Massivt bybillede

På sommerens verdensudstilling EXPO 2010 i Shanghai blev den danske pavillon en meget bogstavelig del af bybilledet. Det skete, da Center for Digital Urban Living og CAVI deltog i den danske fortolkning af temaet 'Better city, better life' og hjalp med at etablere en mediefacade på pavillonens stålkonstruktion. Lysfølsomme sensorer skabte en bygning, der kunne tilpasse sit udseende efter lysforholdene og byens rum i løbet af dagen, mens mediefacaden ved nattetide blev udnyttet til et inddragende medieshow.

Historisk Fredagsbar bliver i Vandrehallen

Gode argumenter om uheldig indvirkning på studiemiljøet og erfaringer med færre gæster ved en eventuel flytning fik rektoratet til at genoverveje beslutningen om at flytte Historisk Fredagsbar fra Vandrehallen. Hvis de ansvarlige studerende indgår en ny aftale med rengøringspersonalet og lover at efterlade Vandrehallen i samme stand som før en fredagsbar, kan de vende tilbage til Vandrehallen i november, efter den er blevet renoveret.

Seminar on university teaching in Denmark

This autumn the Center for Educational Development will be offering an informal working seminar on PhD supervision and university teaching for non-Danish-speaking international PhD students. The seminar is especially designed to take into account the diverse needs of international students pursuing doctoral studies and teaching in the context of a Danish university.

► For more information see: humaniora.au.dk/cfu/forside

Fugleskrig på taget

Har du også undret dig over mærkelige lyde over Nobelparken? Svaret er, at der er blevet opstillet fire højtalere på toppen af bygning 1451, som udsender mågeskrig, der oversat til mågesprog betyder: Det er mit territorium – her er optaget.

– Problemet er, at mågerne før byggede reder, så det er bl.a. et spørgsmål om hygiejne. Vores kunstige måge virker helt efter hensigterne og har skræmt dem væk. Lige så snart vi har vænnet dem, til at de ikke skal bo her, skruer vi ned for mågesirenen, fortæller driftsinspektør Ib Rasmussen.

SPECIALESUMPEN TØRRER UD

Undersøgelse: Overhold din specialekontrakt og få bedre karakterer

Af Svend Aage Mogensen · slam@hum.au.dk

Humanister bruger mindre tid på specialet og gennemfører kandidatuddannelsen hurtigere. Det viser en ny undersøgelse af 1.249 nybagte cand.mag.er fra Det Humanistiske Fakultet.

Halveret studietid

– Vi kan se, at studerende der fulgte reglerne i 1995-bekendtgørelsen i de seneste par år har været 62 måneder i snit om at fuldføre kandidatuddannelsen, mens de der har fulgt 2004-bekendtgørelsen kun har været 34 måneder om det, fortæller fuldmægtig Frederik Langkjær, der er ansat på fakultetssekretariatet og har stået for undersøgelsen.

Alle på 2004-ordningen har været underlagt de nye regler om at indgå en specialekontrakt og kun bruge et halvt år på specialeskrivningen, mens det kun gælder for en del af de studerende på den gamle ordning. Enkelte studerende på den gamle ordning har antageligt også været meget længe om at færdiggøre studiet, hvilket er med til at trække gennemsnittet op.

– Derfor kan man ikke sige, at det alene er de nye specialeregler, der næsten har halveret studietiden.

Bedre karakterer

Der er ikke forskel på karaktererne, når man ser på, hvilken bekendtgørelse de færdige cand.mag.er skrev deres speciale under. Til gengæld kan det tilsyneladende betale sig at bestå i første forsøg.

88 % består i første forsøg og får i gennemsnit 9,1, mens 10 % består i anden omgang og kommer ud med 8,6. Skal man bruge sit tredje forsøg – og det har 2 % gjort – så falder gennemsnitskarakteren ned på 7,3.

– Hvis man ikke får afleveret til tiden, så koster det et eksamensforsøg. Så får man tre måneder ekstra til at gøre specialet færdigt, og det er der nok nogen, der har spekuleret i. Men ifølge statistikken, så er det altså ikke vejen til at få bedre karakterer – tværtimod, siger Frederik Langkjær.

Hurtigst med faste rammer

Nogle institutter har valgt, at studerende kan indgå kontrakter løbende, mens andre har faste tidspunkter, hvor man to eller fire gange årligt kan indgå kontrakter.

FOTO: MARIE LOUISE GANTHEGAARD

Specialesumpen er tørret ud og farten på specialeskrivningen er sat op. Her er det studerende på speciale-læsepladserne i Nobelparken, der har turbo på tasterne.

– Der er fordele og ulemper; De løbende frister fordeler arbejdsbyrden for bedømmere og administration, og nogle gange passer udlandsophold ikke ind i de faste terminer.

– På de studier, hvor der er faste frister, giver det arbejdspekler for administrationen – på den anden side bliver det lettere at lave vejledningstilbud og at få en slags holdfølelse mellem de speciale-studerende, der jo slutter på samme tid, forklarer Frederik Langkjær.

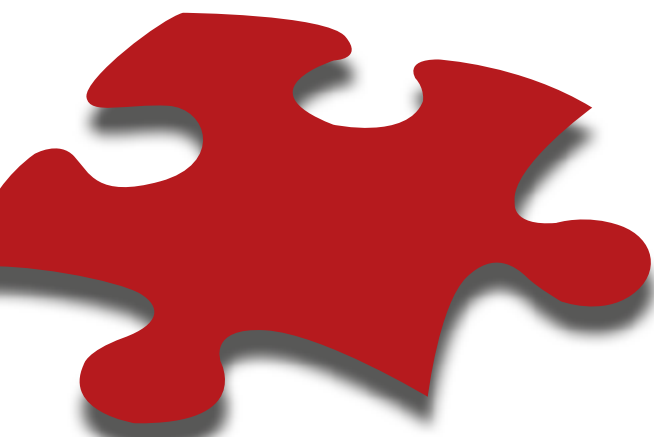
På de fire institutter med faste rammer tager de studerende kandidatuddannelsen på 30-33 måneder i gennemsnit, mens studerende på de tre institutter med løbende kontrakter bruger 34-41 måneder (på den nye bekendtgørelse).

– Vi vil nu sammen med studielederne diskutere undersøgelsens resultater og derefter se på om vi skal ændre noget i vores procedurer, siger prodekan for uddannelser Arne Kjær.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen omfatter 656 studerende på 1995-bekendtgørelsen og 593 studerende på 2004-bekendtgørelsen, som har bestået deres speciale i perioden 1. oktober 2008 til 31. juli 2010 på Det Humanistiske Fakultet.

I universitetets udviklingskontrakt for 2008-2010 med ministeriet er det fakultetets mål, at mindst 50 % af alle studerende i 2010 skulle have gennemført kandidatuddannelsen inden for 36 måneder (mod de 31 %, der gjorde det i 2007).

BRUG BRIKKERNE

Den Faglige Udviklingsproces handler blandt andet om at få mere tværfaglig forskning. Tre institutledere giver deres bud på, hvad det kan og bør betyde

Redigeret af Casper Hartmann Dam

[?] Kan du give et eksempel på et tværfagligt forskningsprojekt mellem dit institut og Det Teologiske Fakultet (TEO) eller Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU)?

[I] Jan Ifversen, Institut for Historie og Områdestudier:

Vi har netop kortlagt de samarbejdsrelationer, som forskere på vores institut allerede har inden for det nye Kulturvidenskab. Der er både mindre bogprojekter med enkelte andre forskere, større forskningsprojekter og deltagelse i formaliserede centre og netværk. Indtil nu har vi kun få samarbejder med DPU, mens der er flere og mere formaliserede samarbejder med forskere fra Teologi. Fx samarbejder vi omkring Sydasien i det nyligt etablerede Contemporary India Studies Centre Aarhus, der er finansieret af EU. Der deltager forskere fra religionsvidenskab i udforskningen af indisk kultur, religion og historie, og centret har også deltagere fra Antropologi og DPU.

[I] Niels Lehmann, Institut for Æstetiske Fag:

Gennem historien har kunst og religion været forbundet på forskellige måder. Der eksisterer derfor en række samarbejdsrelationer mellem forskere på Teologi og Institut for Æstetiske Fag. Eksempler på den slags samarbejde er studier i liturgi, hvor musik spiller en stor rolle, og periodestudier af fx middelalder eller renæssance. Relationerne mellem Æstetiske Fag og Teologi er først og fremmest uformelle og bæres af de enkelte forskeres kontakter. Mest formaliseret er det samarbejde, der finder sted i regi af Center for Vikinge- og Middelalderstudier, men også her er drivkraften de enkelte forskeres behov for at finde legeskamre med indsigt i tilstødende vidensområder i eminent tværfaglige relationer.

[I] Per Stounbjerg, Nordisk Institut:

Vi har i de sidste år haft et formaliseret samarbejde med DPU og SLK om projektet 'Litteratur, fortælling og didaktik', der er

støttet med AUFF-integrationsmidler. Ud over interne møder og stimulerende personlige kontakter – som er en vigtig basis for institutionaliserede faglige samarbejder – har projektet givet flere synlige resultater. På forskningsfronten vil jeg fremhæve den stærkt besatte og velbesøgte internationale konference 'Why Study Literature?'. Forskningssamarbejdet har ført til et fælles undervisningsforløb mellem SLK, Nordisk og DPU på kandidatniveau, der kører på tredje år og handler om 'Litteraturfagernes didaktik'. Samarbejdet har understøttet satsninger på instituttet: Det er funderet i en markant forskergruppe i narratologi, og det styrker udviklingen af den didaktiske side af danskfaget.

[?] Hvad skal der til, førend tværfaglighed fungerer og et forskningssamarbejde kan give det størst mulige udbytte?

[I] Jan Ifversen, Institut for Historie og Områdestudier:

Der skal skabes en platform, hvor de forskellige fagligheder kan bruges på et genstandsområde, som forskerne definerer som fælles. Tag for eksempel antikken, hvor forskellige tekster og monumenter nødvendigvis må analyseres med forskellige metoder og belyses i forskellige perspektiver. Samtidig befrugter de forskellige tilgange den samlede forståelse af et område. Skal man fx skabe et mere samlet billede af antikkens livsformer må man trække på en samlet palet af ekspertiser. Tværfaglige forskningssamarbejder giver naturligvis størst udbytte, når samarbejdet leder til erkendelser og analyser, som ikke kunne være nået via enkeltfaglige tilgange. Det gælder for eksempel samarbejde mellem religionsforskere, politologer, antropologer og områdeeksperter, der har ledt til helt nye forståelser af forholdet mellem religion og politik.

[I] Niels Lehmann, Institut for Æstetiske Fag:

Der er mindst tre forudsætninger: Der skal være en gensidig respekt

Niels Lehmann,

Institut for Æstetiske Fag

Jan Ifversen,

Institut for Historie og Områdestudier .

Per Stounbjerg, Nordisk Institut.

for de respektive fagligheder. Eminent tværfaglighed opstår, når der faktisk er behov for at få belyst en sag ud fra forskellige fagtraditioner, så alle i projektet har brug for de andres viden.

Og forskere skal helst samlokaliseres. Det er væsentligt i tværfaglige projekter, at der udvikles en fælles forståelse af en given problemstilling. Det tager tid og opnås bedst ved jævnlige møder – gerne de uformelle i frokoststuen eller på gangene.

Endelig skal der allokeres nok tid til projekterne, så de ikke drukner i alle mulige andre gøremål, der tvinger forskerne tilbage i vante tankebaner.

Per Stounbjerg, Nordisk Institut:

Først og fremmest skal der åbenhed og ønsker om samarbejde til. Dernæst – lidt abstrakt formuleret – både en konvergens og en funderet forskellighed. Konvergens: Vi skal have noget at mødes om, som er et anliggende for os begge. Funderet forskellighed: Vi skal have noget nyt at give hinanden. Det har vi, når vi indgår i tværfagligheden med vores egne, forskellige og velfunderede fagligheder.

Hvilket forskningsprojekt ville stå højest på ønskesedlen, hvis du fik fem forskere fra TEO eller DPU som samarbejdspartnere?

Jan Ifversen, Institut for Historie og Områdestudier:

Lad mig nævne to: Med DPU kan jeg forestille mig et slagkraftigt og nytænkende forskningsprojekt om historiebrug og historiepolitik i dag. Vi er vidner til, at både national og overnational historie fylder meget i offentligheden. Det vrir med beskyldninger og undskyldninger, mange tager patent på historien og i forskellige uddannelses- og skolepolitikker kan man iagttage en oprustning af historie. Historikere ved Historie og Områdestudier kunne med

stor fordel samarbejde med forskere fra DPU om formidling og reception af historie. Med Teologi kan jeg forestille mig et samarbejde omkring religioners betydning i forskellige områder af verden. Religion

fylder mere og mere i verden, og et komparativt studie af, hvorledes religioner fylder i forskellige dele af verden kunne give nye indsigter omkring religionens 'tilbagevenden'. Det kunne være et samarbejde mellem religionsforskere, antropologer og områdeeksperter.

Niels Lehmann, Institut for Æstetiske Fag:

Mulighederne for at samarbejde med Teologi og DPU er mange. Højt på ønskesedlen står et projekt sammen med DPU om kunstpædagogik og æstetiske læreprocesser. I en kreativ tidsalder er der et enormt behov for at øge vores viden om på den ene side de kunstneriske fags betydning for den generelle læring og på den anden side kunsthagens betydning for udviklingen af en generel innovativ tilgang til verden. Hidtidige forskningsresultater tyder på, at en skolegang, der er rig på kunsterfaringer, har en meget gavnlig effekt på begge dele, men vi mangler endnu megen viden om den æstetiske dimensions faktiske læringspotentialer.

Per Stounbjerg, Nordisk Institut:

Jeg ser rigtig gode muligheder i begge relationer. Men de specifikke forskningsprojekter skal formuleres af forskerne selv, ikke af os institutledere. Vi skal skabe rammer og mødesteder – og markere strategiske indsatsområder. Jeg vil fx gerne udbygge samarbejdet med DPU markant. Jeg har jeg en vision om, at vi sammen kan bidrage til at udvikle dansk, som er det største fag i hele det danske uddannelsessystem. Vi kan være en både faglig og didaktisk overbygning på hele dansksystemet. Og vi har potentialet til, at vi i dialog med relevante partnere kan udvikle uddannelsen af lærere til såvel Folkeskolen som Gymnasieskolen.

TYCHO BRAHES DAG

Men forhåbentlig uden uheld: I november åbner arkæolog Jens Velleb sammen med naturvidenskabelige kolleger Tycho Brahes grav i Prag – det vil gøre os klogere på den verdenskendte astronoms liv og død

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Mandag 15. november bliver ikke *just another Monday* for den erfarne Moesgård-arkæolog Jens Velleb. For arbejdspladsen er denne dag og den kommende uge omlagt til Prag for lektoren i middelalder- og renæssancearkæologi. Ti års interesse og vedholdenhed har banet vej for en tilladelse fra Teynkirken. Her vil tjekkiske teknikere denne mandag formiddag fjerne den store gravsten af grå granit og skabe adgang til den murede krypt, hvor de fysiske rester af den verdenskendte danske astronom Tycho Brahe nu har ligget i næsten 409 år.

Blæren eller kviksølvet

Forskerholdet består foruden Jens Velleb af tjekkiske og danske forskere: arkæologer, læger, kemikere, tekstilkonservatorer og arkitekter,

For år tilbage fandt Jens Vellev på Det Kongelige Bibliotek i København ► fire billeder af Tycho Brahes kranium. De er taget af en kendt tjekkisk portrætfotograf i 1901 og havde ligget upåagtet i København siden da – de findes kun i Danmark. På næste side ses et andet af de fire fotografier.

FOTO: LANGHANS

som skriver en videnskabelig afhandling i fællesskab.

– Vi vil gerne vide mere om Tycho Brahes daglige liv, hans livsførelse, generelle helbredstilstand og medicinindtag, og alle moderne undersøgelsesmetoder vil blive taget i brug, fortæller Jens Vellev.

Selv om den primære interesse ikke går på, hvad Brahe døde af, vil forskerholdet også komme ind på dén omdiskuterede side af sagen. Én teori går på, at Brahes blære sprang, da han af høflighed ikke ville gå ud under en middag hos en baron, hvor der ifølge en samtidig beretning blev drukket tæt. En anden teori

går på kviksølvforgiftning, ligesom forlydender om mord har floreret.

– Vi kan ikke undgå at tage stilling til de sidste måneder af hans liv. Der er tidligere konstateret store mængder kviksølv i den afdøde Brahes skæg, og kviksølv spiller helt angiveligt en rolle. Jeg håber, at det kan enten afkræftes eller bekræftes som dødsårsag, eller bestemmes i hvilken grad, det spillede ind, siger den danske forskningsleder.

Stoffet blev dengang blandt andet brugt som smertestillende middel. Og analyser har antydnet, at Tycho Brahe ind-

tog en stor dosis kviksølv cirka tolv timer før sin død. Om han selv ordinerede den, kan måske sandsynliggøres, hvis forskerne får mulighed for at skære f.eks. en lårbensknogle igennem. Knogler kan i bedste fald vidne om hans helbredstilstand som 30-årig, 40-årig og 50-årig og indikere, hvad han tidligere i livet har taget af medicin.

Fra grav til hospital

Resterne af Tycho Brahe – formentlig knogler, skægresten og ligklædestykker – ligger i en halvanden meter lang forseglede zinkkiste. Når der denne mandag er boret hul i hvælvingen, sænker man et kikkertkamera ned for at danne sig et overblik over, hvordan der ser ud under gulvet, blandt andet hvordan hustruen, der også er begravet her, ligger. Herefter skal Brahes kiste og konens eventuelle ditto køres til et hospital i udkanten af Prag under politiskorte. Først her, på et laboratorium, åbnes der for et uvist indhold.

– Vi ved ikke, hvad der møder os af materiale og intet om, hvordan knoglerne er bevaret, kun at Brahes kranium er forseglede i en glasskål. Det kan komme noget andet frem, end vi har tænkt, siger Vellev.

Derfor må forskerne arbejde ad hoc og løbende tage stilling til, hvad der skal gøres.

Planen er også at undersøge Brahes hustru.

– Vi kan bruge hende som en slags kontrol, idet vi kan sammenligne dem. Det gør det ekstra interessant. Vi håber, hendes knogler er rimeligt bevaret, men vi ved det ikke, siger Jens Vellev.

DNA-test, CT-skanning og radioaktiv bestråling er noget af det, parret vil blive udsat for, inden knoglerne mures inde igen ugen efter.

– Vi får ikke lov til at åbne igen. Men vi regner med at få lov til at beholde nogle prøver, fortæller Vellev.

Den danske astronom skal genbegraves ved en højtidelighed. Zinkkisten bliver da lagt i ►

Dokumentarfilm til DR

Et dansk produktionsselskab følger det dansk-tjekkiske Tycho Brahe-projekt for at lave en dokumentarfilm, som skal vises på DR. Filmholdet har allerede lavet de første optagelser i de indledende faser. Jens Vellev har desuden fået henvendelser fra tv-folk i både Japan, Kina og Australien.

- ◀ en ny trækiste sammen med et offentligt dokument, som fortæller, hvad man har foretaget sig i 2010.

Tilladelsen og nysgerrigheden

Gennem ti år har det været et stort ønske for Århus-arkæologen at få lov til at åbne til Tycho Brahe. Når han har været på tjekkiske kanter på ferie eller studietur, har han altid besøgt de lokale kirkemyndigheder og været omkring relevante kontorer. Og det seneste par år har han for alvor forhandlet med tjekkiske instanser og skrevet ansøgninger. I februar i år kom så den endelige tilladelse.

– Som arkæolog er jeg drevet af en personlig nysgerrighed og vil gerne beskrive noget, som ikke er *almindeligt*. Og for mig er det også interessant, at emnet har offentlig appel – jeg kan godt lide at arbejde med noget som interesserer mange.

I dette tilfælde er hans helbredstilstand vigtig for at forstå hans dagligdag, pointerer Vellev, der som arkæolog vil kombinere skriftlige kilder med fysiske levn.

– Hans astronomiske betydning har jeg svært ved at vurdere, men for mig er både mennesket og videnskabsmanden interessant. Nogle siger, at man godt kan eliminere f.eks. en forfatters dagligliv, men H.C. Andersens liv og sygdomsbillede er også blevet analyseret, og jeg tror, det er svært at skille tingene ad: man må vide noget om personen blandt andet for at vurdere den videnskabelige produktion.

I sin Brahe-periode har Jens Vellev blandt andet genskabt astronomens papir med hans eget vandmærke og skrevet flere artikler. Nu er han i gang med en bog om astronomens dagligdag ud fra 700 latinske margin-dagbogsnotater som han anser for at være en oversat del af Brahes skriftlige produktion. Desuden håber han at få hans mest berømte bog, *Mechanica* fra 1598, udgivet på dansk.

– At vi forstyrrer ham i graven, tror jeg bestemt, han billiger, for ”alt for videnskaben”, siger Jens Vellev.

Skægget fra 1901

Graven har været åbnet én gang tidligere, i 1901. Dengang undersøgte en tjekkisk læge hurtigt indholdet, lukkede til Brahe igen og lavede en kort redegørelse.

– Den skal vi nu supplere med analyser – så man kan sige, at vi skal fuldføre de undersøgelser, der blev lavet i 1901. Med moderne metoder kan vi lave helt andre analyser og besvare mange flere af de spørgsmål, der er stillet til materialet, mener Jens Vellev.

For en snes år siden blev der på Lunds Universitet lavet såkaldte

PIXE-analyser af Brahe-skæg som blev fundet i den tjekkiske læges efterladte papirer, hvor det havde ligget i mange år i en konvolut. I konklusionen kunne svenskerne ikke med sikkerhed fastslå kviksølv som den direkte dødsårsag. Men med uberørt hår fra graven skal der nu laves to nye, uafhængige PIXE-analyser i Lund og Prag – dermed håber man at få nogle usikkerheder elimineret.

I samme ombæring skal gravkrypten måles op og beskrives, og ligklæderesterne skal det samme. Man håber, at der stadig er tøjstykker nok i graven til at rekonstruere hele Brahes renæssancedragt. Men at klæderne er hullede, ved man, for i 1901 klippede den lokale kirketjener stumper af og solgte dem blandt andet til private besøgende. Ved en eftersøgning i danske medier fik Jens Vellev senere fat en snes stykker, hvoraf det største nu ligger på Nationalmuseet (på dette HUMmagasins forside kaster han lys over et andet).

Fakta om Brahe (1546-1601)

- Verdenskendt dansk astronom, der betragtes som grundlægger af moderne observerende astronomi
- Af dansk adelsslægt - næseprotesen i sølv skyldtes en duel
- Brød med den hidtidige forestilling om at universet og dets stjernehimmel var uforanderlig, da han i 1573 udgav bogen *De nova stella* (om den nye stjerne), efter at han havde opdaget en kraftig stjerne i stjernebilledet Cassiopeia
- Fra sit observatorium Uraniborg på Hven opdagede han også, at kometerne var langt længere væk end Månen
- Opførte en af Danmarks første papirmøller og interesserede sig også for alkymi. Var desuden en habil latinsk digter
- Faldt i unåde hos den unge kong Christian IV. I 1597 forlod Brahe Danmark og fandt en ny mæcen i Rudolf 2. i Prag, hvor han døde
- Talemåden en Tycho Brahes-dag skyldes ikke Brahes egne uheld, men er en liste over ”uheldige dage”, som i 1700-tallet fik påklippet Tycho Brahes navn af ukendte årsager

GENSIDIG GEVINST

Praktikvejleder Jody Pennington vil gerne have flere studerende i praktik og oplever, at også virksomheder kan lære noget af ordningen

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Cirka hver fjerde kandidatstuderende på Det Humanistiske Fakultet vælger at supplere undervisningen med et praktikophold. Dermed får de både ECTS-points og erhvervs erfaring.

– Praktikken kan være guld værd, blandt andet fordi den skaber netværk, ser godt ud på cv'et og giver den studerende mulighed for at prøve sine fags relevans af i en erhvervssammenhæng, siger Jody Pennington, der er praktikvejleder og lektor ved Engelsk på Institut for Sprog, Litteratur og Kultur. Han så gerne, at flere valgte muligheden.

– Den giver en oplevelse, som man ikke kan få på universitetet. Og godt nok kan man ikke sige, at praktik lige fører til et job, men der er andre effekter. Min erfaring er for eksempel, at netværk betyder utrolig meget, også på længere sigt, siger Jody Pennington.

Han peger desuden på, at mange virksomheder kan lære noget af at få en HUM-studerende i huset.

– Humanister har fået et bedre omdømme i erhvervslivet, men der findes stadig nogen, som har en idé om, at en humanist er en, der ikke kan overholde deadlines, og at hvis de beder vedkommende om et memo, så får de en årsrapport!, siger han.

Således anser Jody Pennington virksomhedspraktikken for at være en win win-ordning, som kan gøre både den studerende og virksomheden klogere.

– Vi skal lære også at kunne fatte os i korthed, og de skal lære, at det kan vi sagtens. Og at vi har en bredere faglig profil, end de måske tror.

Mere end sprog

Han fremhæver, at praktikken for sprogstuderende f.eks. er en mulighed for at vise, at man kan meget andet end et fremmedsprog.

– Hvis det eksempelvis handler om samhandel med et andet land, sidder virksomheden måske inde med demografisk viden om

markedet, men forstår sig ikke på mere dybtliggende kulturelle aspekter. Humanister kan bidrage med værdifuld viden, fordi kultur er vigtigt, lige meget hvad – det fandt en virksomhed som Arla ud af under Muhammed-krisen, påpeger Pennington.

Som et eksempel giver han også et for nylig indleveret speciale, hvor et dansk firma sponserede en interview-rejse til USA til en engelsk-studerende, fordi det havde behov for viden om, hvordan en bestemt slags modetøj blev opfattet og brugt bl.a. historisk og i forskellige grupper.

– Jeg tror, at forbrugeren er blevet en mere mangfoldig størrelse, som viser flere sider af sig selv, som det er vigtigt at kende og forstå, hvis man vil sælge noget, siger Jody Pennington, der ser det som et eksempel på, hvordan humanistiske kandidater kan supplere de oplysninger, erhvervslivet har i forvejen.

Praktik – praktisk set

- Er du lige begyndt på kandidatuddannelsen og har planer om praktik, er det en god idé at begynde planlægningen nu
- Man skal selv finde sin praktikplads, og der skal indgås en praktikaftale med vejlederen
- Praktikken skal have faglig relevans i forhold til ens uddannelse og munder ud i en skriftlig rapport
- Se også humaniora.au.dk/uddannelse/praktik/ og den nye hjemmeside www.candportalen.dk/ fra Dansk Magisterforening og Magistrenes Arbejdsløshedskasse – klik ind på "Guides til praktikken"

HMM.. HUMANIST?

For Jonas Bousamaki var praktikken tæt på at kaste et job af sig, men det bedste var at finde ud af, hvad det er, man kan som humanist

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Hvad kan jeg egentlig? Det spørgsmål rumsterede hos Jonas Bousamaki, inden han kom ud i praktik. Med Engelsk som centralt fag kunne han selvfølgelig et sprog, men derudover?

Efter seks måneders praktik i en virksomhed var han langt mere bevidst om sine kompetencer.

– Jeg fandt ud af, at jeg virkelig kan lukrere på mine analyse-redskaber. Analysen kan man overføre til alle mulige andre områder. Og så har jeg også lært på uni at ”tænke ud af boksen” – det har jeg haft stor gavn af, siger han.

Online ansvar

Jonas Bousamakis praktikophold varede et semester og foregik hos det daværende online CSR firma, en-GodSag.dk, der arbejdede på at få andre firmaer til at støtte velgørende formål med en procentdel af det de solgte. Den Humaniora-studerende beskæftigede sig med salg, og kunderne var engelske og fortrinsvis svenske firmaer, som han efterhånden fik selvstændigt ansvar for.

– De kompetencer, jeg havde med fra universitetet, holdt stik. Jeg kunne føre en dialog på højt niveau på et andet sprog, og jeg fandt i det hele taget ud af, at jeg kunne fungere på en arbejdsplads og varetage opgaverne. Også når jeg

fik nogle opgaver, som jeg ikke havde forestillet mig på forhånd, understreger han.

Humanistisk sælger

Jonas Bousamaki kom også fra praktikken med et udbygget netværk i både Danmark, Sverige og UK. Han var egentlig blevet stillet et job i udsigt, men firmaet gik konkurs. Lige nu skriver han speciale, og praktikken bidrager til at finde faglig retning bagefter.

– Jeg har hele tiden vidst, at jeg ikke skulle undervise. Men det er helt klart i medieverdenen, jeg vil slå mine folder. Jeg blev endnu mere klar på, at min største interesse ligger på nettet – der er så frit, og der er så mange muligheder.

Han ved nu, at han gerne vil arbejde halvt med salg og halvt med marketing og har for nylig fulgt et engelsk PR-fag på Institut for Sprog, Litteratur og Kultur. Tidligere har han taget en række erhvervsfaglige fag på Handelshøjskolen, bl.a. International Market Communications, External Communication og Markets and Consumers.

– Jeg er den fødte sælger!, siger han.

Den fødte sælger er med på, at det er alle humanister ikke.

– Men som sproguddannet kan man blive meget andet end underviser, tolk eller oversætter. Humanister har en helt speciel profil som firmaer kan drage nytte af – det blev tydeligt for mig under praktikken. Indenfor marketing og kommunikation tror jeg for eksempel humanister er interessante, fordi vi også ved noget om mennesker, og hvad der trækker dem.

28-årige Jonas Bousamaki ►

læser Engelsk med en erhvervsfaglig drejning og har fulgt så forskellige fag som Fundamentalism in Litterature,

PR og Global entrepreneurship.

FOTO: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

FN ELLER EU ER OGSÅ MULIGT

Danske HUM-studerende skal være meget bedre til at opsøge spændende praktikpladser i udlandet, mener Anne Næser, der netop er kommet hjem fra to gange praktik i Kina

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

For 24-årige Anne Næser endte praktikopholdet på den danske ambassade i Beijing med endnu et ophold i Kina. Inden hun tog hjem, opsøgte hun nemlig Det Danske Kulturinstitut i Beijing, da hun kendte en, der havde været i praktik der og syntes, det lød spændende. Praktikpladsen blev aldrig slået op, men det forhindrede ikke Anne Næser, der læser Kinastudier, i at henvende sig til instituttet.

– Generelt har jeg oplevet at danske humaniorastuderende er alt for dårlige til selv at opsøge praktikpladser. De søger oftest kun dem, der er opslået. Selv fandt jeg også min praktikplads på ambassaden på First Class, men der er mange flere muligheder, end dem man kan finde i opslagene, fortæller Anne Næser, der på kulturinstituttet bl.a. hjalp danske kunstnere der kom til Kina med at finde udstillingssteder og arrangere koncerter.

Eneste danske humanist

I sit job på den danske ambassade arbejdede hun i visumafdelingen, hvor hun besvarede visumansøgninger fra kinesere. Desuden arbejdede hun også lidt for den politiske afdeling, hvor hun læste kinesiske aviser og blogindlæg for afdelingen. Hun var ikke den eneste praktikant på ambassaden i Beijing, der hele tiden har 6-7 studerende i praktik, hvoraf de fleste læser statskundskab, økonomi eller lignende.

– De fleste af de danske studerende, jeg mødte i Kina, var fra

samfundsvidenskabelige uddannelser, mens humanisterne altid var fra andre lande, så der blev det tydeligt, at vi danskere skal være bedre til at være mere opsøgende og huske, at man faktisk kan rigtig meget som humanist.

Få stillinger bliver slået op

Anne Næser mødte bl.a. europæere, som læste kvindestudier eller antropologi, og arbejdede for FN eller EU Kommissionen i Kina.

– Det er bare med at forsøge, fortæller hun og forklarer, at man er nødt til selv at opsøge de steder, man synes kunne være interessante for ens studier.

– Rigtig mange af de praktiksteder, jeg er stødt på i Kina, var ikke steder med opslåede stillinger. Langt de fleste er faktisk ikke opslået, så man skal selv være meget mere handlende, og det skal vi danskere nok være bedre til, siger hun.

NY RAPPORT SKAL MINDSKE FRAFALD

På Humaniora falder 32 pct. fra bacheloruddannelserne. En ny rapport giver nogle svar på, hvorfor studerende vælger at melde sig ud

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

”Nogle studerende trives sikkert godt med, at det er løst, og at der er meget selvstændig tid. Men jeg foretrækker en højere grad af tilhørsforhold, at man taler sammen om noget, og ikke bare kun tænker selv.

Citaterne stammer fra rapporten, *Frafald, Fravalg og Omvalg* og er sagt af tidligere studerende på Det Humanistiske Fakultet.

Rapporten kommer med flere årsager til, at nogle studerende ender med at melde sig ud af universitetet, og her er kravet om øget selvdisciplin og mere selvstændighed en af årsagerne til at fravælge studiet.

– Vi er klar over problemet og arbejder allerede på det. Vi vil bl.a. gerne finde ud af, hvordan vi kan tilbyde studerende mere undervisning og bedre rammer for at være studerende på universitetet, fortæller prodekan for uddannelse, Arne Kjær, og nævner mere faste rammer for læsegruppemøder med en instruktør til rådighed som en af mulighederne.

Vigtigt med mål

Ud over en mere fast struktur nævner de studerende bl.a. skuffede forventninger, dumpet eksamen samt det at have fokus på, hvad

”Jeg oplevede et stort spring i det faglige niveau fra gymnasiet til universitetet. Hvis jeg havde haft en fast læsegruppe og mere instruktørundervisning, havde springet nok ikke føltes så stort.

uddannelsen kan bruges til i forhold til kommende job som meget relevant, når det kommer til fastholdelse.

”Nu læser jeg på ASB, hvor jeg kan se målet, og det er meget vigtigt for min motivation” siger en.

En anden, der nu læser til journalist siger:

”Jeg er rigtig glad for at vide, hvad jeg ender med at blive.”

– Vi har allerede fokus på karrierevejledning på flere måder. Fx møder de studerende i løbet af bacheloruddannelsen kandidater, der fortæller om deres karriere. På kandidatuddannelsen er der vejledning hvert semester om bl.a. karriereplaner, og de nye profilfag skal være arbejdsmarkedsorienterede. De indføres på de reviderede kandidatuddannelser til næste sommer. Desuden har vi projektet Karrierestarteren, som bidrager til en målrettet udslusning af de studerende, når de bliver kandidater, fortæller Arne Kjær.

Generelle frafald skal ned

Frafaldet på første år på Humaniora er nu helt nede på 10 pct., hvilket er det laveste nogensinde, men det samlede frafald på bacheloruddannelserne ligger stadig på 32 pct. Det håber Arne Kjær at kunne ændre med hjælp fra nogle af svarene i rapporten.

– Vi er blevet bedre til at modtage de studerende og lave gode rusintroer, men nu har vi fået nogle kvalitative bud på, hvad årsagerne til frafald er, og vi er allerede i dialog med studielederne og studienævnene om, hvilke nye initiativer vi skal tage, fortæller han.

Rapporten er baseret på interviews med frafaldne studerende samt frafaldne og aktive studerende fra Filosofi, Historie og Æstetik og Kultur.

Se hele rapporten, *Frafald, Fravalg og Omvalg* på: humaniora.au.dk/uddannelse/rapporter/

HER FALDER FÅ FRA

Der er stor forskel på, hvor stort frafaldet er på de enkelte uddannelser. Blandt dem med lavest frafald ligger Æstetik og Kultur, men hvorfor klarer de sig bedre end gennemsnittet?

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

FOTO: TORBEN NIELSEN

Man er delt op i læsegrupper på dag 1 og instruktørføløb er fra dette semester obligatoriske.

På Æstetik og Kultur har man taget konsekvensen af, at mange studerende i dag har behov for mere faste rammer og mere struktur.

– Vi har valgt at gøre det på den måde, fordi vi fik at vide af flere studerende, at det var svært selv at holde styr på det hele og selv at organisere sig til at komme til øvelsestimerne, fortæller fagleder på Æstetik og Kultur, Ansa Lønstrup.

Hun har flere bud på, hvorfor netop ÆK, som uddannelsen kaldes i daglig tale, er så gode til at holde på de studerende.

– Jeg tror, det skyldes mange ting. For det første tager vi studieintroduktionen meget alvorligt. Derudover har vi en forholdsvis høj adgangskvotient, og så er det en relativ ung uddannelse, der siden begyndelsen har skullet legitimere sig selv og hele tiden tilpasse sig, fortæller Ansa Lønstrup og nævner desuden det lille optag på kun lidt over 30 om året som endnu en årsag.

Det sidste giver Lars Kiel Bertelsen, studieleder på Institut for Æstetiske Fag hende ret i:

– På et lille hold er det lettere at få en meget stærk holdkultur. Det er nok sværere på de øvrige uddannelser på instituttet, hvor vi optager mindst 50 studerende hvert år plus sidefagsstuderende. Desuden har ÆK været tidligt ude med nye undervisningsformer som f.eks.

projektarbejdsformen, og samtidig har de været gode til at skabe en sammenhæng mellem undervisningsformen og eksamensformen, og det tror jeg får færre til at dumpe, hvilket får færre til at droppe ud, siger han.

Gode til at rose faget

I rapporten *Frafald, Fravalg og Omvalg* er nuværende og tidligere studerende fra ÆK blevet spurgt, hvorfor de mener, frafaldet er så lavt. Et af svarerne er, at underviserne generelt er gode til at "tale faget op" og fortælle, hvor godt faget er, og hvor dygtige og vigtige ÆK-kandidater er.

– Jeg har nok aldrig tænkt på det på den måde, men det er da dejligt, at det er sådan, det bliver opfattet. Vi har den fordel, at vi kan referere til ting lige uden for vinduet, så man let kan se relevansen og betydningen af vores fag. Samtidig ender vores kandidater i alle mulige spændende stillinger, så det giver selvfølgelig anledning til begejstring, fortæller Ansa Lønstrup og tilføjer:

– Da ÆK blev oprettet i 1982, var det primært for at kunne kanalisere humanister andre steder hen end til gymnasiet. Derfor har vi lige fra begyndelsen været vant til at tænke i, hvor man kan ende med denne uddannelse, og det betyder noget.

Fra forskning til forskel

er navnet på en serie artikler i HUMmagasinet om fakturaløs, humanistisk forskning, hvor betydningen for mennesker og samfund er meget direkte og synlig. Se alle artiklerne på humaniora.au.dk/forskel

POLITISK OPRUSTNING I NICARAGUA

Det, der skulle have været en studie af minoriteter og identitetspolitik i et fjernt område af verden, endte med at åbne for et minefelt af praktiske konsekvenser og etiske dilemmaer

Af Casper Hartmann Dam · fakchd@hum.au.dk

Nu er der gået mere end ti år. Men der er stadig både positive og negative konsekvenser af det feltarbejde, som lektor i spansk Ken Henriksen i 1999 indledte i indianerlandsbyen Tasbapauni, der ligger på atlantehavskysten i Nicaragua. Politisk set er stedet en heksekedel, hvor opførslen af landsbyskoler, den oprindelige befolknings sprog og kampagner imod skovrydning ikke er til at filtrere ud af lokalpatriotisme og et indædt nabohad. Og egentlig var Ken Henriksens mål at stå på sidelinjen og undersøge, hvad etnisk identitet og politik betød for miskitu-indianerne 15 år ef-

ter, at borgerkrigen var afsluttet. Men sådan gik det ikke.

– Efterhånden som jeg spurgte ind til og rejste emner, som 'burde' betyde meget for dem, begyndte de at holde flere landsbymøder, hvor utilfredsheden fik frit løb og hvor de for alvor fik mod på at råbe verden op og gå til modangreb. Blandt andet blev det afgørende for dem, at den unge del af befolkningen lærte deres oprindelige sprog – og at komme internationale skovrydningsfirmaer på deres landområde og statsapparatets mangler til livs. Alle mine spørgsmål led måske under en naiv forestilling

om, at jeg kunne være tilskuer og beskrive udefra, hvordan indianerne reagerede, fortæller Ken Henriksen.

Ken fremhæver selv forskningsprojektet som et godt eksempel på, at det aldrig er en neutral aktivitet at spørge:

– Igennem otte måneder så jeg, hvordan deres utilfredshed voksede om kap med nogle svar, der blev ret bastante. Alle problemer kom til at handle voldsomt

meget om etnisk forskellighed og om trangen til at 'gøre noget'.

Kens dilemma

Tasbapauni er en indianerlandsby, hvor der bor 1200 af de miskitu'er, hvis liv nu som før er tæt forbundne med jorden og et enormt skovområde. Området er imidlertid også udsat for en intens og illegal skovrydning, og det var noget, der for alvor fik inddraget Ken Henriksen

Skildpadder og politik: Ken Henriksen måtte sande, at de ting er svære at adskille i Nicaragua.

FOTO: PRIVAT

FOTO: JACOB CHRISTENSEN RAVN / FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

aktivt i de politiske aktiviteter, han egentlig blot var rejst ud for at beskrive:

– I indbyggernes sprogbrug begyndte det at ligne en frihedskamp. Der var ikke megen villighed til forhandling eller kompromisser; og når man på landsbymøderne diskuterede, at deres jordrettigheder ikke blev håndhævet, så begyndte de for alvor at se problemet som noget, der truede dem på livet. De blev overordentlig opmærksomme på et stort problem, men det gjorde også retorikken fra borgerkrigen ret nærliggende – for dengang bestod verden kun af allierede, modstandere eller fjender, siger Ken Henriksen.

Etnisk afpatruljering

Ét af de initiativer, som Ken Henriksens forskningsophold var med til at udløse, var deciderede afpatruljeringer af landområdet, hvor bevåbnede indbyggere gik på jagt efter træindustriens rydningsmaskiner og jordløse bønder, der havde bosat sig på området. Ken fortæller om en af patruljerne:

– Dér kunne jeg ikke bare være med som observatør; de spurgte mig direkte til råds. De ville fordrive de jordløse bønder, der typisk er spansktalende mestizo'er, der har taget deres eneste chance, ryddet et landområde og bosat sig. Hos miskitu'erne vækkede det igen en ret chauvinistisk retorik, der havde blomstret under borgerkrigen; for dem var det naturligt, at mestizo'erne ikke hørte til hos dem. Og når de statuerede eksempler og ville skræmme dem væk, spurgte de, hvad

jeg syntes. Dét gav uudholdelige dilemmaer, hvor jeg virkelig måtte bruge alle kneb for at svare undvigende – og det gav også tanken om, at jeg måske har bidraget til at skabe eller forværre en konflikt.

Pres nedefra

At der var meget konfliktstof i Nicaragua, har dog ikke gjort indianernes politiske oprustning til en ensidigt negativ affære. På plussiden tæller for eksempel en landsbyskole i Tasbapauni, der i dag er drevet af frivillige, fiskerikoncessioner, som staten rent faktisk håndhæver og alliancer med flere andre landsbyer, der har gjort det lettere at få myndighederne i tale.

– Bagefter har jeg besøgt Tasbapauni to gange, og de har fået en større politisk rolle på landsplan. I Nicaragua betyder civilsamfundet rigtig meget for, hvad man politisk får igennem; det er et af de mellemamerikanske lande, der stort set ikke har noget statsbudget og en lovgivning, der reelt ikke håndhæves. Når landsbyerne indgår alliancer, så stiger det politiske pres nedefra for at håndhæve minoriteternes rettigheder. Den illegale skovrydning er blevet mindre åbenlys og de har lavet Kooperationer, som styrer det hummer- og skildpaddefiskeri, som miskitu'erne lever af.

Det fremhæver Ken Henriksen som den mere positive bonus af et forskningsprojekt, der uforvarende fik konsekvenser og har skubbet til grænserne mellem det, der er forskningen og det, der er samfundet, hvor forandringerne mærkes.

PRÆSENTATIONER

Æstetisk erfaring og lyd

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Birgitte Stougaard Pedersen

Adjunkt, Institut for Æstetiske Fag

Jeg har gennem flere år arbejdet med, hvordan æstetisk erfaring virker og kan beskrives i den sansemæs-

sige relation i fænomenologisk forstand. Jeg har særligt været interesseret i at anskue denne relation i et medialitets-perspektiv, f.eks. i den lydlige erfaring af henholdsvis litteratur og musik (se fx *Lyd, litteratur og musik – gestus i kunstoplevelsen*, Aarhus Universitetsforlag, 2008.)

I de senere år har jeg haft et postdoc-projekt, der omhandler rytme, groove og gestik i dansk hiphop, hvor jeg bl.a. har arbejdet med æstetiske erfaringer af særligt rytme i relation til dansk rap imellem det lokale og det globale. Men også i en bredere

optik med forholdet mellem æstetisk form og livsform, stedet, stil og performativitet i relation til hiphop kultur (se bl.a. Mads Krogh og undertegnede *Hiphop i Skandinavien*, Aarhus Universitetsforlag 2008). Dette projekt er jeg nu ved at afslutte og vil i de kommende år arbejde videre med særligt relationen mellem lyd og forskellige mediale erfaringer af lyd. Her skal blandt andet foretages en auditiv gentænkning og opdatering af fænomenologiens begreb om intentionalitet, dvs. lytterens og det lydlige objekts gensidige

konstituering. Herudover er jeg sammen med Iben Have fra IMV og et par kolleger i Odense og København ved at starte et nyt engelsksproget nettidsskrift med titlen *SoundEffects*.

Ikke for lidt mælk

Antikke pilgrimme

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Troels Myrup Kristensen

Adjunkt, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik

Jeg er ansat som adjunkt i klassisk arkæologi pr. 1.

februar. Min forskning ligger i krydsfeltet mellem arkæologi, historie og religionsvidenskab, med særlig vægt på antik og tidlig kristen kunst og arkæologi. Jeg skrev min ph.d.-afhandling om kristne billedødelæggelser i senantikken og er nu i færd med et nyt forskningsprojekt med udgangspunkt i pilgrimsfærdens materielle og visuelle kultur. Pilgrimsfærd udgjorde baggrunden for en væsentlig del af kultur- og vidensudvekslingen i den an-

tikke verden, da religiøse motiver på linje med krig og handel var blandt de vigtigste årsager til at foretage lange og besværlige rejser. Arkæologiske fund fra helligdomme og hellige steder i det østlige Middelhavsområde giver et rigt billede af det liv, som var knyttet til pilgrimsfærd. Jeg bruger også antikke tekster samt etnografiske studier af pilgrimsfærd til at belyse den religiøse oplevelse, som tiltrak antikke pilgrimme. Særligt in-

teresserer det mig, hvilken rolle visualitet og materialitet spillede i antik og tidlig kristen religion.

Grøn te

PRÆSENTATION

PRÆSENTATION

Kirkebrug i Slesvig 1550-1800

FOTO: DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG / MARTIN BO NØRREGAARD

Karsten Merrald Sørensen
Ph.d.-studerende, Institut for Historie og Områdestudier/Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Flensburg

Efter Reformationen fik de danske kirker en helt ny plads i samfundet. Den

katolske kirkes magt var forsvundet, og landsherren var det nye kirkeoverhoved. I det lokale samfund blev kirkerne selvfølgelig fortsat benyttet af landsbyboerne, og kirkerummet var stadig det vigtigste forum i samfundet. Derfor vil jeg undersøge, hvilke personer og socialgrupper der prægede kirkerummet i såvel symboler som i tale på forskellige tidspunkter i min periode. Dette kan nuancere forståelsen af dagligdagen og samfundet efter Reformationen. Jeg forventer f.eks., at der

var stor forskel på befolkningens og den civile øvrigheds brug af kirkerne i henholdsvis et område, hvor bønderne var selvejere med en vis grad af selvbestemmelse, et område hvor bønderne var fæstere under landsherren uden en særlig grad af selvbestemmelse og et godsområde, hvor godsejeren var enejer. Min undersøgelse vil i sidste ende således give et billede af de forskellige samfundsgruppers brug af sognekirkerne over tid i perioden ca. 1500-1800.

Mit ph.d.-projekt er eksternt

finansieret af Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. Derfor har jeg fået kontorplads ved studieafdelingen i Flensburg, hvor min familie og jeg netop er flyttet til. ■

Stærk – med en anelse mælk – og i store mængder

Forsvar for det uforsvarlige

FOTO: FOTOGRAFEREN MØRGAARD

Mikkel Thorup
Lektor, Institut for Filosofi og Idéhistorie

I politik kan man kun gøre det, som man kan legitimere offentligt. Der er derfor en tæt forbindelse mellem legitimerings- og handlingsrummet. Min forskning udgør en kritisk analytik, der sætter politiske legiti-

meringer ind i en idéhistorisk forståelsesramme. Grebet tillader at analysere, hvorledes offentlig meningsproduktion ofte er indlejret i andre meningshorisonter end de umiddelbart synlige, f.eks. i statsorganisering, ideologisk sammenhæng, social struktur og andet. Særligt har jeg haft analytisk fokus på, hvorledes politiske aktører legitimerer det, som store dele af deres omgivelser betragter som amoralsk, f.eks. revolution, krig og terrorisme.

For tiden arbejder jeg på to mindre projekter om I) transformationer i den politiske retorik, hvor arbejdstesen er, at den po-

litiske diskurs er gået fra ideelt set at handle om det rette, det gode og det universelle til nu i stigende grad at handle om deres modsætninger i det sande, det frygtelige og det personlige. II) Udviklinger i vores forståelse af krig, hvor historiske analyser af krig sammenkøbes med idéhistoriske læsninger af amerikanske krigsmanualer. Senest har jeg udgivet *An Intellectual History of Terror. War, Violence and the State* (Routledge, 2010), der er en idéhistorisk læsning af den politiske volds udtryksformer. Idéen bag bogen er, at alle aktører, legale såvel som illegale, er nødt til at benytte sig af samme,

overordnede diskursive strategier for at kunne legitimere deres politiske vold, og at der derfor foregår en 'dødelig dialog' imellem fjender, der ellers hævder ikke at have relation til hinanden. ■

Ligegyldigt, bare der er nok

At udforske vores identitet

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Linda Maria Koldau

Professor, Institut for Æstetiske Fag

U-både, barokkulturen og middelalderlige nonner fortæller os meget om vores egen identitet. "Kulturforståelse" kræver en udforskning af historien for

at lære om de traditioner og innovationer, vores samtidskultur bygger på. Film bruger motiver, der blev udviklet i den middelalderlige litteratur; populærmusik bygger på strukturer, der forbinde den vestlige kompositions-tradition med indflydelser fra andre musikkulturer. Afgørende sociale, politiske og religiøse spørgsmål har i alle perioder fundet deres afspejling i de forskellige kunstarter, som derfor tilbyder indblik i periodernes tænkning og handlen – i menneskenes identitet. Kunstarterne kan ikke adskilles: At forstå en

periode og dens "tidsånd" kræver at beskæftige sig med musik, litteratur, kunst og arkitektur samt med den historisk-politiske-religiøse kontekst i tværfaglige undersøgelser af mange forskellige kilder.

Det er min forståelse af en moderne, integreret musikvidenskab – et kildebaseret, kulturhistorisk præget univers, som har ført til projekter og bøger om moderne myter (*Mythos U-Boot*, 2010; *Representations of Titanic in Film*, ca. 2011) om musik, religiøsitet og samfund (bøger om Monteverdi og kvinder i renæssancens musik-

kultur), nationalisme og senmiddelalderlig klosterkultur. Jeg har forsket og undervist som professor i Tyskland, USA, Italien og England og glæder mig til et tværfagligt samarbejde på Aarhus Universitet.

**I Tyskland latte
acchiato, i Danmark
på polsk**

Lyde i en skæv hjerne

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Andreas Højlund Nielsen

Ph.d.-studerende, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik

Den menneskelige hjernes bearbejdning af sprog er hos langt de fleste sprogbrugere domineret af deres venstre hjernehalvdel. Og det er stadig et af de store

ubesvarede spørgsmål inden for neurovidenskaben: Hvorfor fordele den menneskelige hjerne mange af sine processer skævt mellem de to hjernehalvdele – oftest eksemplificeret ved dens venstrelateraliserede sprogprocessering? Det er fælles for al sprogkunnen, at der går en eller anden form for læringsproces forud; mit projekt går derfor ud på at undersøge om – og i så fald, hvordan – hjernen tilpasser sin lateralisering under denne læringsproces.

Projektet har som udgangspunkt, at opbygningen af et kognitivt apparat som er gearret til

visse former for sproglige (og kulturelle) distinktioner, og ikke til andre, bl.a. skyldes en statistisk læringsmekanisme hvorigenem vi bevidst og ubevidst tilpasser vores sanser til det miljø, vi opholder os i. Denne tilpasning giver sig til udtryk i en normdannelse helt ned på sanseplanet, f.eks. i form af sprogspecifikke kategoriseringer af sproglyde (kategorisk perception). Mit hovedfokus er særegne sproglydige kontraster på dansk, arabisk og pashto. Projektets hovedforsøg er et længdesnitsstudie, hvori jeg vil undersøge hvordan – og om – hjernens bearbejdning af

ukendte arabiske og pashtunske fonemiske kontraster ændrer sig hos sprogofficerer i takt med, at de lærer enten arabisk eller pashto.

Sort

Æstetik og politik

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGAARD

Henrik Kaare Nielsen
*Professor MSO, Institut for
 Æstetiske Fag*

Jeg har i mange år arbejdet i grænseområdet mellem humaniora og samfundsvidenskab, idet jeg har forsøgt at skabe nye, tværgående ind-

sigter ved at bringe en flerhed af faglige traditioner i spil med hinanden. Det gælder således også det aktuelle projekt om æstetiseringstendenser og demokratisk politisk kultur, som har udløst et professorat med særlige opgaver. 'Æstetisering' betegner den tendens i samtiden, at hverdagslivets fysiske rammer, genstande, sociale relationer og identiteter, herunder politik, i stigende grad profileres som formede og udstyres med oplevelsesappeller. Projektet anlægger

en sociologisk/kulturteoretisk synsvinkel på æstetiseringstendensen, som den udfolder sig i samtidens politiske liv. Gennem teoribaserede analyser af aktuelle eksempler på den offentlige bearbejdning af samfundspolitiske temaer og konflikterfaringer vil jeg undersøge, på hvilken måde æstetiseringstendensen forandrer vilkårene for demokratisk opinionsdannelse. Det er projektets tese, at der skal skelnes mellem forskellige typer af æstetisering, og at det indbyrdes

dominansforhold herimellem er afgørende for den demokratiske politiske kulturs udviklingsperspektiver. ■

**Stærk og med lidt mælk
 – allerhelst i skikkelse
 af en dobbelt cortado**

Demokrati som selvfølgelighed?

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGAARD

Nils Bubandt
*Professor MSO, Institut for
 Antropologi, Arkæologi og
 Lingvistik*

Demokrati er tidens løsen – en ny global politisk selvfølgelighed. Men hvordan forklarer man, at eksporten af demokrati ikke har ført til den homogene og demokratiske verden, som

mange forudså i de håbefulde år efter Murens fald i 1989? Er 'de andre' bare ikke 'ordentlige demokrater', eller ligger forklaringen et andet sted? Jeg mener, at et antropologisk blik kan gøre os klogere både på demokratiets globale appel og på de udfordringer, som eksporten af demokrati konstant møder. Det indebærer en afmontering af 'demokrati' som et naturligt og selvfølgeligt begreb. En antropologisk huskeregel er, at jo mere naturligt noget synes, desto mere kulturelt er det. Sådan er det også med demokrati: det er et kulturelt fænomen, som

eksisterer i en række forskellige afskygninger.

Sammen med en gruppe andre antropologer vil jeg etablere en sammenlignende analyse af demokrati i forbindelse med det MSO professorat, som jeg netop er tiltrådt på Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik. Ideen er at undersøge demokratiets institutionelle former og 'politiske hverdagsliv' forskellige steder i verden. Mit eget udgangspunkt for etableringen af en sådan 'demokratiets etnografi' er Indonesien, verdens største muslimske demokrati. Første spadestik tager vi på

konferencen *Spiritual Politics and the Ethics of Democracy*, 8-9. oktober 2010, som er finansieret af Det Strategiske Forskningsråd. ■

Varm, ikke café-lunken

Kreative processer

FOTO: FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Mette Volf

*Studielektor, cand.arch.
Institut for Æstetiske Fag*

Hvilke udtalte normer og hvilket repertoire gør sig gældende i designerens livss verden? Og hvilken indflydelse har interaktionen imellem designere på designproces-

sen og dermed på det endelige artefakt?

Ovenstående var nogle af de spørgsmål, jeg stillede mig selv, da jeg startede mit ph.d.-projekt i 2007. Siden hen kom projektet til at handle om humors betydning i designprocessen.

Det at interessere sig for kreative processer er ikke nyt for mig. Jeg har, lige siden jeg startede som studerende på arkitekt skolen, undret mig over, hvordan vi bevæger os fra ingenting til et produkt. Og siden hen – ikke mindst da jeg sidste gang var ansat på Institut for

Æstetiske Fag og skulle undervise *kunsthistoriestuderende* i kreative processer med et helt andet formål end at undervise *design- og arkitektstuderende* – har jeg gjort mig mange overvejelser i den retning. Det har bl.a. ført til, at jeg i 2003 blev ansat i læreplansudvalget for design i gymnasieskolen for at medvirke til at formulere, hvad designprocesser kan være, og hvordan man lærer at designe. Og det har siden hen resulteret i, at jeg i 2009 udgav undervisningsbogen *Design – proces og metode*. Nu er jeg tilbage på Institut for

Æstetiske Fag, hvor jeg – på halv tid – underviser i visuel kultur og kreative processer. Ved siden af min ansættelse på instituttet er jeg ansat på halv tid på Arkitekt skolen Aarhus.

**Stærk – og fremstillet
med henblik
på intens nydelse**

NAVNENYT

Anscættelser, orlov og fratrædelser

Antropologi, Arkæologi og Lingvistik

Andreas Sigfried Dobat, postdoc, 1. august 2010-31. juli 2013
Andreas Roepstorff, professor med særlige opgaver, 1. september 2010-31. august 2015
Michael Eilenberg, adjunkt, 1. juli 2010-30. juni 2013
Morten Nielsen, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Nils Ole Bubandt, professor med særlige opgaver, 1. juli 2010-30. juni 2015
Rane Willerslev, professor, 1. juli 2010
Steffen Dalsgaard, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Søren Handberg, videnskabelig assistent, 1. juli 2010-30. juni 2011
Tatiana Nikolaevna Smekalova, lektor, 1. april 2010-31. marts 2013
Vladimir Stolba, lektor, 1. april 2010-31. marts 2013

Filosofi og Idehistorie

Louise Fabian, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Mikkel Thorup, lektor 1. maj 2010
Peter C. Kjærgaard, professor med særlige opgaver, 1. maj 2010-30. april 2015

Historie og Områdestudier

Andreas Steen, lektor, 1. august 2010
Chun Zhang, studielektor, 1. juli 2010
Hanne Christina Fiig, adjunkt, 1. oktober 2010-30. september 2013
Rivka Syd Matova Eisner, postdoc, 1. august 2010-31. juli 2012
Rolf-Hagen Schulz-Forberg, lektor, 1. august 2010

Informations- og Medievidenskab

Anders Albrechtslund, adjunkt, 1. maj 2010-30. april 2013
Ask Risom Bøge, videnskabelig assistent, 1. februar 2010-31. januar 2011
Christian Dindler, postdoc, 19. marts 2010-18. marts 2011
Marie Koldkjær Højlund, videnskabelig assistent, 1. september 2010-31. august 2011

Nordisk

Henrik Skov Nielsen, professor med særlige opgaver, 1. maj 2010-30. april 2015
Karl Henrik Johnsson, udenlandsk lektor, 1. august 2010-31. juli 2013
Mikkel Wallentin, lektor, 1. august 2010-31. december 2013
Rikke Andersen Kraglund, videnskabelig assistent, 1. august 2010-31. juli 2011

Institut for Sprog, Litteratur og Kultur

Maria Beville, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Sara Dybris Mc Quaid, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Susana Silvia Fernandez, lektor, 1. august 2010

Æstetiske Fag

Henrik Kaare Nielsen, professor med særlige opgaver, 1. maj 2010-30. april 2015
Jakob Ladegaard, adjunkt, 1. august 2010-31. juli 2013
Linda Maria Koldau, professor, 1. maj 2010
Mette Volf Laursen, studielektor, 1. august 2010
Karin Hilda Jacobsen, afdelingsleder, fratrædt 31. august 2010
Mogens Nykjær, lektor, fratræder 31. januar 2011

Ph.d.-graden

Steffen Dalsgaard, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, All the Government's Men. State and Leadership in Manus Province, Papua New Guinea.

Peter Bjerregaard, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Inside the Museum Machine. Mind and Agency in Contemporary Ethnographic Exhibitions.

Rikke Malmros, Institut for Historie og Områdestudier, Vikingernes syn på militær og samfund belyst gennem skjaldenes fyrstedigtning.

Allan Sortkær Pedersen, Nordisk Institut, Forestil dig verden. En beretning om udviklingen af dansk-norsk rejselitteratur i 1700-tallet.

Mads-Anders Baggesgaard Madsen, Institut for Æstetiske Fag, De franske og verden. Postglobale perspektiver på ny fransk litteratur.

Jeppe Norskov Stokholm, Institut for Historie og Områdestudier, Den moderne byplanlægnings fødsel i Danmark 1860 til 1920.

Jakob Ladegaard, Institut for Æstetiske Fag, Frihedens ø, lighedens landevej og broderskabets sten. Litteraturens demokratiske former hos Friedrich Hölderlin, William Wordsworth og Victor Hugo.

Claus Kjersgaard Nielsen, Institut for Historie og Områdestudier, Danske nødhjælpsoperationer i komplekse katastrofer. En analyse af Folkekirkens Nødhjælp og Dansk Røde Kors' humanitære engagement i Biafra, Cambodja og Etiopien 1968-1988.

Helle Jørgensen, Institut for Historie og Områdestudier, Tranquebar-Whose History? Transnational Cultural Heritage in a Former Danish Trading Colony in South India.

Signe Herbers Poulsen, Institut for Informations- og Medievidenskab, Forskningskommunikation på nettet. En undersøgelse af den internationale brug af økologisk forskningskommunikation på nettet.

Christian Dindler, Institut for Informations- og Medievidenskab, Fictional space in participatory design of engaging interactive environments.

Lise Hildebrandt-Eriksen, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, There are no ludomaniacs. An ethnography of gambling with gambling machines.

Mette Tapdrup Mortensen, Institut for Historie og Områdestudier, Et hjem i byen? Pensionatet som urbant mikrokosmos ca. 1880-1960'erne.

Siemke Böhnisch, Institut for Æstetiske Fag, Feedbacksløyer i teater for svært unge tilskuere. Et bidrag til en performativ teori og analyse.

Lise Brandt, Nordisk Institut, Language and enunciation-A cognitive inquiry with special focus on conceptual integration in semiotic meaning construction.

Nye ph.d.-studerende

Sara Mielcke Hansen, Institut for Historie og Områdestudier, Den mobile danmarkshistorie. Augmented Reality i historieformidling.

Thea Skaanes, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Materialitetens sanselighed: nye indsigter i etnografisk kulturarvsformidling.

Rogers Tabe Egbe Orock, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, The Culture of Politics and Elite Social Formations in Africa: A Study of the South-West Elite Association, Cameroon.

Louise Nørgaard Glud, Institut for Informations- og Medievidenskab, Kortlægning som monitoreringsstrategi i udsatte boligområder.

Laura Søvsø Thomasen, Institut for Æstetiske Fag, Construction New Worlds of Science.

Helle Lønstrup Haslund-Thomsen, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, At etablere familie efter fødsel af senpræmaturot barn.

Ask Risom Bøge, Institut for Informations- og Medievidenskab, DNA i politiarbejde.

Kathrin Houmøller, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Growing up in Chronic Care Borderzones: Childhood and spatiality in a South african township.

Niels Bargfeldt, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Politiske elitekulturer i romerske grænseområder.

Anne Sophie Witzke, Institut for Informations- og Medievidenskab, Fluid Frontiers. Den digitale klimakunst som et nyt teknologisk, kulturelt og æstetisk perspektiv.

Anne Sophie Haahr Refskou, Institut for Sprog, Litteratur og Kultur, Shakespeare and the Authenticity of Performative Reading.

Eva Mortensen, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Forandringsprocesser i bybilledet i Lilleasien. Når hellenistiske byer bliver romerske.

Laura Møller Dombrowsky, Institut for Historie og Områdestudier, Journalistuddannelser under et autoritært styre.

Frederik Laigaard Nielbo, Nordisk Institut, Hverdagens lyde – studier i lydens semiotik.

Jakob Rosendal, Institut for Æstetiske Fag, Florerende tegn – Små tegn i det oversetes visuelle kultur.

Sara Tanderup, Institut for Æstetiske Fag, Tværmediale erindringsprocesser: en undersøgelse af litterære erindringsstrategier på tværs af andre medier.

Kathrine Thisted Petersen, Nordisk Institut, Hvad tryk kan udtrykke. En synkron studie af trykkets betydning for den grammatiske struktur i danske komplekse prædikater anskuet under en norsk-nordisk og en tysk-germansk komparativ synsvinkel.

Kasper Hedegård Schiølin, Institut for Informations- og Medievidenskab, Hvem er patient 2.0?

Rosanna Farbøl, Institut for Historie og Områdestudier, Kampen om historien. En komparativ analyse af brugen af besættelsen og den kolde krig i dansk politik og politisk debat.

Claudia Leskien, Institut for Historie og Områdestudier, Transnationalism and Members of the European Parliament (MEPs) 1952-79. The formation, shaping and transformation of (transnational) networks.

Silvia Guilia Pirola, Institut for Historie og Områdestudier, The Italian Communist Party, Italy and Europe: understanding power relations during the second half of the 20th Century.

Christel Tarber, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Italesættelsen af funktionelle lidelser mellem læge og patient.

Anette Larner, Institut for Historie og Områdestudier, In what ways and to what extent does official administrative language used in 18thC Danish prison protocols reflect unwritten cultural assumptions and attitudes towards gender and social delinquents?

Ny centerleder

Lektor i medievidenskab *Niels Brügger* er blevet ny leder af Center for Internet-forskning ved Aarhus Universitet. Han afløser professor *Niels Ole Finnemann*, som har været centerleder siden centrets stiftelse i 2000.

Udnævnelse

Lektor og middelalderarkæolog *Jens Vellev*, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, er blevet udnævnt til Prior af Bisp Gunners Gilde i Viborg som tak for sine mange arkæologiske udgravninger i Viborg og publikationer om byen og domkirken.

Akademisk Råd

Henrik Skov Nielsen har afløst *Bodil Marie Thomsen* som Nordisk Instituts repræsentant for videnskabeligt personale i Akademisk Råd.

Ernst Cassirer Lecture

Professor *Frederik Stjernfelt* holdt 25. maj den årlige *Ernst Cassirer Lecture* ved Göteborgs Universitet.

ALT DET DER BRÆNDER PÅ!

For Stefan Kjerkegaard er forskning en mangesidet affære, der blandt andet handler om at sige noget der kommer bag på en selv, og om poesien som sprogets missing link

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Han siger hurtigt ja til et interview om forskning, følelse og drivkræfter. "Hvornår får man ellers chancen til at fortælle om alt det, der brænder på?", svarer han.

For postdoc Stefan Kjerkegaard er udgangspunktet for litteraturforskningen på Nordisk et personligt engagement, som får lov til at slå ud i både videnskabelige tekster og i undervisningslokaler. Og forskning er lige så meget en følelsesladet affære som en intellektuel disciplin. I evalueringer fra de studerende, er det højlydte engagement det de sætter mest pris på, fortæller han:

– De siger, at det gør, at de også bliver nødt til at engagere sig, når deres underviser står og går helt amok over et eller andet digt.

Romantisk begyndelse

Engagementet satte sig igennem, da han som teenager begyndte at læse poesi. Blandt andet udpeger han et digt af den romantiske digter Schack Staffeldt som arnested.

– "Under Lilas vinduer", det var et af de første digte, og det startede med en form for genkendelse eller kommunikation, det

gik op for mig, at der var nogen som talte til mig hen over et helt spænd af tid og på tværs af former, rim og rytme – som jo ikke er sådan, vi normalt går og snakker med hinanden. Jeg fandt ud af, at man både kunne mærke historien og mærke et andet menneske fra en anden tid.

Han fik trang til at vide mere om litteratur og til selv at skrive, først i forfattertanker: lyrik, siden i universitetssammenhæng: afhandlinger, artikler og bøger.

Præcisionens tiltækning

At formulere ting helt præcist er en af de ting i forskning, der tiltrækker ham mest. En anden er at nå hen til nye erkendelser.

– Når man forsøger at lave en læsning og bevæge sig ind i en tekst, er man ude i et vildnis og ude i sprogets udkant, i alle betydninger. Det er lige som at hugge sig igennem en jungle og så lave en vej igennem den. Dét er forskningen; det er der det sker. Eller når man kan mærke, man har skrevet noget, der overgår ens egen viden, og lige pludselig har fået sagt noget, som man ikke troede, man vidste.

Forskning rummer for Stefan Kjerkegaard nogle intense erfaringer, som han er kommet til at stræbe efter at gentage. Det gælder især de oplevelser der handler om at sprænge rammerne, som han kalder det, og nå til en viden der ikke var der tidligere. Og det oplever han i ekstrem grad, når han sidder med tekster, som indeholder mere end det, man umiddelbart forstår.

– At forsøge at folde det ud og finde sin vej, det er for mig en stor oplevelse hver gang. Specielt når for eksempel et digt giver noget igen. Så sker der et underligt samspil mellem dig og digtet og det du skriver på siden. Og det er svært at sige, hvad det er for noget, men der føler man tit, at det rykker et eller andet sted hen, siger han.

Forskning og følelse

I to interviews spørger vi forskere på Det Humanistiske Fakultet til forskning, følelse og drivkræfter. Emnet er inspireret af et foredrag af adjungeret professor ved CBS, Tor Nørretranders, der kom ind på, at videnskab også handler om at være ærlig og have noget på hjerte. Andet interview følger i næste HUMmagasin.

Når han løber, kommer der idéer, er postdoc Stefan Kjerkegaards erfaring.

Epifaniske øjeblikke

Litteraturforskeren taler da om epifaniske øjeblikke. Epifani betyder åbenbaring eller manifestation, og for Stefan Kjerkegaard er tilsynecomsterne af viden også forbundet med eufori.

– Det er en ud-af-kroppen-oplevelse, noget man kan blive høj på. Og for mig er det noget af det der driver tingene allermest, at man formulerer nogle ting, som netop synes at komme et helt andet

sted fra. Det lyder helt religiøst ... det tror jeg ikke på, det er, selv om jeg har meget tiltro til sproget og synes, sproget er forunderligt, mærkeligt, og at det er underligt, vi har det. Men stadig, så tænker man: hvor kom det fra?, og så må man lige rejse sig op og gå lidt rundt og tænke over, hvad var dét, der kom ned på papiret der.

Med tiden har han fundet ud af, at noget lignende kan ske i undervisningen. Det handler også om et møde, men mellem ham ►

FOTOMONTAGE: JACOB CHRISTENSEN RAVN, FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

- ◀ og de studerende, idet de i fællesskab når frem til nogle forståelser, de ellers ikke ville være nået til.

– De læsninger, der løfter det hele, er de allersjoveste momenter, men man kan ikke kun gå efter de øjeblikke. De opstår måske én gang på et semester, hvis man er heldig, siger han.

Investering og intuition

Forskning kræver i Stefan Kjerkegaards øjne, at man investerer sig selv, uden at det bare bliver en selv, analyserne kommer til at handle om, hvilket kan være en risiko, når man arbejder med kultur og kunst.

– Man får sig selv i hovedet, når man skriver. Og ved at få sig selv i hovedet, kan man blive klogere på en hel masse ting. Litteratur lærer os for eksempel noget om, hvem vi er, og hvad vi skal i den her verden, og også noget om hvad der sker, når vi ikke er her længere, mener han.

Tålmodighed peger han på som en anden vigtig egenskab. Man

skal vænne sig til, at man først forstår tingene, når man har siddet med dem i lang tid, og at man skal blive ved med prøve at bane sig vej til forståelse. Desuden er der den ikke-rationelle vej til indsigt, intuitionen, som både kan være et nyttigt pejlemærke undervejs i forskningsprocessen og en primær fornemmelse af, hvordan noget hænger sammen, som man derefter kan gå efter at udrede ved hjælp af tænkning.

– De bedste forskere, jeg kender, er dem der har en meget stærk intuition. De kan have en bestemt idé om, at der er et eller andet inde i kernen, som de på en måde har forstået allerbedst, og man kan mærke på deres forskning, at selv om den ændrer karakter, så er den idé hele drivkraften.

Idéer på løbestien

Inspiration og idéudvikling er uundværlige i forskning. For Stefan Kjerkegaard kommer der ofte gang i innovationen i forbindelse med

◀ Det hænder, at forskeren må vende om i utide.

rende” er nødt til at løbe hjem og skrive dem ned!

At være heldig

Talentet for at forske binder han i sit tilfælde allermest op på lysten og engagementet.

– Jeg føler mig overhovedet ikke klogere end andre, men tror, det handler om, at jeg kan være helt ekstremt fokuseret, fordi jeg har et stort engagement. Og det er jo noget med at være heldig og finde det, man brænder for, eller *at have* noget man brænder for. Jeg har tit tænkt på, om det engagement kunne flyttes til en anden branche. Hvis jeg havde været advokat, kunne jeg så have tjent kassen? Det tror jeg ikke. For jeg føler, jeg har en mission – jeg vil gerne sige noget om litteratur og blive klogere på det. Og jeg vil gerne have folk til at læse litteratur, og særligt lyrik.

Ildspor mellem linjerne

Engagementet ser han både som styrke og svaghed. For han kan

have svært ved at skrive strengt videnskabeligt – med suverænt overblik og uden mudrede eller poetiske elementer, som taler i munden på forståelsen. Og han skal kunne føle ét eller andet for en tekst for at kunne læse den – noget uklart i den skal tricke ham og motivationen, og han kan dermed ikke læse hvilken som helst tekst, hvilket han i grunden gerne ville, og som nogle af hans kolleger kan.

– Forskere har forskellige stilarter. Nogen holder sig selv meget udenfor, også i det de skriver, og det kan jeg vældig godt lide at læse, bedre end det jeg selv skriver, men selv skjuler jeg ikke mit engagement, siger han.

Uanset hvilken stil, forskere har, oplever han dog, at der altid stikker en dyb interesse under, som er afgørende.

Poesiens mærkelighed

For hans eget vedkommende er kernespørgsmålene, hvad sprog er, hvorfor vi har det, og hvordan

og hvorfor det fungerer poetisk. Han synes, at det mest mærkelige, man kan stille op med sproget, er at skrive poesi.

– Jeg synes ikke, der er nogen der endnu er kommet med nogle fuldstændigt overbevisende forslag til, hvorfor vi overhovedet har et sprog. Og det er et spørgsmål, der nærmer sig alle mulige sfærer, både religiøse sfærer og alt muligt andet, men jeg synes, der er et missing link, som meget har været min drivkraft. Det er jo underligt, at vi er den eneste dyreart med et sprog – de andre ikke er i nærheden af, og de skriver da slet ikke digte.

– Derrida, Højholt og andre advarer os mod at forsøge at forstå sprogets ophav, ja de mener, at det slet ikke har et ophav, men kun findes som gentagelse. Men deres drivkraft er den samme som min, når det kommer til stykket. Så meget vælger jeg i hvert fald at tro på. ■

en ikke-universitets-aktivitet – på det seneste er mange idéer kommet, når han løber.

– Jeg tror igen, det handler om forholdet mellem kroppen og det intellektuelle. For de kommer sådan cirka efter 20 minutter – hvor man begynder at slippe det bevidste, og man bliver mere sin krop, eller man bliver bare åndedræt, og hvor man holder op med at tænke – i det slip der sker mellem at tænke og ikke tænke, det er tit der, idéerne kommer.

Det sker, at han ”pisse-irrite-

SET & SKET

Sidste dag på Sortehavscentret

– Danmark vil miste sin gode position på området, og det er en skam.

Sådan sagde centerleder Pia Guldager Bilde i velkomsttalen ved den officielle lukning af Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sortehavsstudier den 27. maj i Nobelsalen.

FOTO: GITTE BINDZLUS FOLDAGER

Arrangementet havde tiltrukket ansatte fra centrets otteårige historie. Desuden gav professor dr. Ortwin Dally fra Deutsches Archäologisches Institut i Berlin en gæsteforelæsning.

Inden alle flytter reol ...

Det var den sidste årsfest under navnet Det Humanistiske Fakultet, og det prægede indslagene ved fakultetets årsfest fredag den 11. juni. De 300 deltagere så professor Linda Koldau holde årets festforelæsning, hvor hun causerede over Avatar-universitetet som en allegori på dagens universitets-samfund. Lektor Charlotte Rørdam (t.h.) og lektor Ansa Lønstrup (t.v.) fik forsamlingen op af stolene med Interactivae 2.0 – hvor et af versene var: "HUM-PÆD-TEOL / Nogle skifter school / Alle flytter en reol".

FOTO: ROGVI JOHANSEN, FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Ph.d.-pris til sprogforsker

Til uddelingen af Rigmor og Carl Holst-Knudsens Videnskabspris samt Aarhus Universitets Forskningsfonds ph.d.-priser modtog Laura Winther Balling tidl. Institut for Sprog, Litteratur og Kultur en af ph.d.-priserne for sin forskning i ordgenkendelse. Nærmere bestemt har hun undersøgt, hvad der sker, når voksne med dansk som modersmål genkender ord.

FOTO: LARS KRUSE, AU KOMMUNIKATION

Tredobbelt afsked på Nordisk

Det var mangeårige kolleger der blev taget afsked med ved en reception på Nordisk Institut i juni. Lektor Erik Vive Larsen (t.h.) blev takket af, efter at have været ved instituttet i næsten 40 år, mens lektor Jens Hougaard (i midten) kom til i 1977. Endelig blev der også taget afsked med svensklektor Ola Nordenfors, der blev ansat på Nordisk i 2004.

FOTO: RIKKE GRØN LARSSON, FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Grundsten på IT-Hjørnet

Selvom regnen silede ned, blev den traditionsrige grundstensnedlæggelse gennemført onsdag den 9. juni for det nye *IT-Hjørnet*. Dekan Bodil Due lagde sammen med rektor Lauritz B. Holm-Nielsen og borgmester Nicolai

FOTO: ROAR PÅSKE AU KOMMUNIKATION

Wammen grundstenene til det 8.300 m² store hus, som fra sommeren 2011 skal huse dele af Institut for Informations- og Medievidenskab og Datalogisk Institut. ■

Danmarkshistorien.dk's 1-års fødselsdag

Fungerende projektleder Peter Brunbech holdt fødselsdagstalen, da danmarkshistorien.dk fyldte ét år. Efter en stormfuld, men vellykket fødsel har projektet tiltrukket samarbejdspartnere og så megen ekstern finansiering i sit første leveår, at institutleder Jan Ifversen, Institut for Historie og Områdestudier, spøgefuldt forudså, at babyen med dén vækstrate snart ville vokse sig større end sit mødrene institutophav. ■

FOTO: SVEIND AAGE MOGENSEN

FOTO: SVEIND AAGE MOGENSEN

Farvel til historisk sekretær

Efter 35 år i sekretariatet på samme institut, blev afdelingsleder på Institut for Historie og Områdestudier, Hanne Dandanell, den 28. juni fejret i Antikmuseet. Hanne Dandanell blev omtalt som det faste centrum i instituttets administration under så mange institutledere, at ingen havde talt dem op. – Du er allerede en del af historien, beviste institutleder Jan Ifversen med et citat fra bogen *Historiefaget 75 år på Aarhus Universitet*, hvor Hanne Dandanell omtales som ”yndlingssekretæren over dem alle”. ■

Gallakjoler og rød løber

Her er de i gallakjoler, men inden da var de på feltarbejde på helt andre græsgange. De tre antropologi-studerende, Tine Halsnæs (t.v.), Mai Holm Hvid og Signe Tovgaard vandt ved de såkaldte *Malinowski Awards* på Antropologi i juni kategorien for bedste film. Den handler om livet og fællesskabet i kolonihaven i Risskov og rummer portrætter af beboere derfra. Der var tale om et storstilet awardshow med international jury, champagne, galla, pindemadder og rød løber, arrangeret af antropologistuderende på Moesgård. ■

FOTO: MAUS DALLEGAARD, FOTOAFDELINGEN MOESGAARD

Vikingebesøg

Besøget gik nok knapt så hedt for sig, som når vikingerne i svundne tider sejlede ud. Alligevel var det et rykind af 28 studerende fra hele 12 forskellige lande, da Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik slog dørene op for sommerskolen *Viking Age Scandinavia – Transformation and Expansion*. Fra 16.-25. august blev det til masser af besøg ved

fortidsminder som Fyrkat, Ålum og Skjern, artefakter fra Moesgårds samlinger og forelæsninger om blandt andet samfundets indretning, handlen, kunsten og religionen i de skandinaviske hjemlande, som før har været lidt overset i forskningen, men som vikingerne faktisk også tog med sig, når de drog ud på besøg i fjerne dele af verden. ■

FOTO: ROGVI JOHANSEN, FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

Aktantmodel og tegneserier

Det var nogle lærelystne 10-13-årige, der i slutningen af juni var samlet på Nordisk Instituts Sommeruniversitet for børn. Dette år gennemgik underviserne, der alle er studerende på instituttet, bl.a. H.C. Andersen-eventyret *Historien om en moder*, der også er udkommet som tegneserie. Selvom børnene for første gang blev introduceret for Aktantmodellen, forstod de meget hurtigt at sætte de forskellige roller ind som henholdsvis giver, modtager og hjælper. ■

FOTO: GITTE BINDZUS FOLDAGER

Beyond the nation-state

Ph.d.-studerende fra hele verden var med ved Nordic Summer School in Contemporary History. Temaet var "Transformation, Transfer, Transdisciplinarity. Doing History Beyond the Nation-State in the 21st Century", og i alt 20 deltagere fra 11 lande var samlet 8.-12. august. Ud over workshops og forelæsninger med gæsteforelæsere fra bl.a. Indien og Sydkorea, var der udflugt til Den Gamle By. Der var ros

til den faglige organisering af ph.d.-workshops og "rules of engagement", som gav gode muligheder for at afprøve hypoteser og plads til at udveksle erfaringer. ■

FOTO: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

Nye medielandskaber

16 kandidatstuderende fra seks lande deltog i Institut for Informations- og Medievidenskabs sommerskole "New Media Landscapes, New Roles – Public and Private in the

FOTO: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

Network Society". Sommerskolen, som varede fra 24. juli-14. august, fik stor ros fra deltagerne for det faglige udbytte, både i kraft af underviserens ekspertise og de studerendes diskussioner og samarbejde. Også det sociale samvær blev fremhævet, bl.a. med udgangspunkt i indkvarteringen på efterskolen i Hørning, kaldet "the ranch". ■

Ambassadør for Antikken

Lørdag den 28. august brugte Cyperns ambassadør George Kasoulides, der er D.Phil. fra London School of Econo-

FOTO: VINNIE NØRSKOV

mics, tre dages besøg i Århus på møder om kulturel og faglig udveksling; et besøg der naturligvis også måtte omfatte Antikmuseet. 25 cypriotiske århusianere deltog i receptionen, og museet fik indledt et samarbejde op til EU-formandskabet i 2012, som Danmark deler med Cypern og Polen. ■

Mange x velkommen

Rigtig mange af årets 1.410 bachelorstuderende på HUM mødte tirsdag 24. august op i Aulaen for at blive budt velkommen til fakultetet. Det skete i to runder, og programmet bød bl.a. på velkomst ved prodekan Johnny Laursen, Alphabeats *Fascination* mfl. fra koret Funky Friends og

FOTO: JACOB RAVN FOTOAFDELINGEN MOESGÅRD

festforelæsning om mad og medier ved ph.d.-studerende Stinne Gunder Strøm Olsen fra Institut for Informations- og Medievidenskab. ■

NYT FRA HUMANIORA I KØBENHAVN

Denne spalte skrives af redaktionen for bladet Humanist, Det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet

Hvordan skal fremtidens Humaniora se ud?

Dekan Kirsten Refsing har med notatet "Strategi for fremtidens uddannelseslandskab" sat en debat i gang om, hvilke uddannelser Det Humanistiske Fakultet på KU skal udbyde i fremtiden.

Strategien for fremtidens uddannelseslandskab skal danne udgangspunkt for en diskussion i efteråret 2010 om, hvordan fakultetet bedst styrker uddannelsernes kvalitet og fleksibilitet, fremmer gennemførelsen samt sikrer et bedre studiemiljø og bedre beskæftigelsesmuligheder for de færdige kandidater. Ansatte og studerende på Humaniora på KU kan bidrage til høringsfasen på intranettet.

Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP) forlænges

Rektor Ralf Hemmingsen har besluttet at forlænge CIP med en bevilling på 3,5 mio. kroner de næste tre år. CIP er placeret på Institut for Engelsk, Germansk og Romansk.

Men forlængelsen skal centret fortsætte i rollen som ressourceter for parallelsproglighed og være med til at understøtte universitetets parallelsprogs politik og udvikling i international sammenhæng. ■

De to søstermagasiner Humanist og HUMmagasinet udveksler i hvert nummer nyheder fra hinandens fakulteter.

The Facebook logo, consisting of the word "facebook" in white lowercase letters on a blue rectangular background.

DET INTERAKTIVE TORV

Facebook er overalt, og man kan ikke længere skille privatliv og arbejdsliv fra hinanden. Det bør man huske, når man færdes i cyberspace, siger Facebook-forsker

Af Gitte Bindzus Foldager · gbf@hum.au.dk

Søger man på "Facebook" på Infomedia for at se, hvad medierne de seneste 30 dage har skrevet om det populære netværks-site dukker ikke mindre end 4024 artikler op – det er mere end 130 artikler om dagen.

Facebook er ifølge de mange artikler blevet et fænomen uden lige, og som antallet af artikler viser, skrives og tales der hele tiden om Facebook.

Lektor Jakob Linaa fra Institut for Informations- og Medievidenskab forsker i sociale medier, og han udtaler sig nærmest ugentligt om især Facebook til medierne. For nylig har han bl.a. været med i DR2's program Kontrovers (billedet), hvor netop Facebook blev taget op under titlen "Uden Facebook er man ikke".

– Facebook er så populært, fordi det kan mest af alle de sociale netværkssites, der findes. Twitter kan kun noget af det, som Facebook kan, og det samme gælder Myspace. Desuden kører det rigtig let og tilpasses løbende brugernes behov, forklarer Jakob Linaa og uddyber, at det nærmest er blevet en del af ens sociale liv.

– Det er en måde at håndtere sit sociale liv på som en slags 6. sans. Her kan man overheøre ting og holde øje med folk, som man ellers ikke omgås dagligt. Lige pludselig kan man få en hverdag med folk i USA eller i København, og det er folk blevet afhængige af.

Tænk på karrieren

Hvem man er venner med på Facebook, er meget forskelligt. Mens nogen kun har 30 nære venner, nærmer andre sig grænsen på de 5000 – en grænse som er sat af folkene bag Facebook. Nogle fravælger desuden bevidst at være venner med chef og kollegaer, da de ønsker, at Facebook kun skal være en del af deres privatliv.

– Grænsen mellem privatliv og professionelt liv udviskes mere og mere i takt med at de sociale medier fylder mere og mere. Lige meget om man er venner med ens chef eller ej, er man nødt til at gøre sig nogle overvejelser om, hvordan man optræder på Facebook,

facebook.

FOTO: SCREEN SHOT: DR2, KONTROVERS.

In this photo: Vincent F. Henriks, Jakob Linaa

for hvad der står på ens profil spiller i høj grad en rolle for ens karriere, fortæller Jakob Linaa og henviser til, at rekrutteringsfirmaer og andre firmaer ofte tjekker folk på Facebook inden en jobsamtale.

– Personligt har jeg både private og professionelle venner, og jeg har ikke noget imod at skrive, at jeg f.eks. godt kan lide at stå på ski, for man må gerne se på Facebook, at jeg også har et liv ved siden af arbejdet, men jeg ville aldrig have et billede liggende fra et eller andet after-ski party, hvor jeg er fuld, siger lektoren, der ligesom mange andre er blevet mere bevidst om, hvad han skriver på Facebook.

Alle holder øje med alle

– Man må tænke på, at man på Facebook kommer til at tale ens til både familie, venner og kollegaer, og det ville man nok ikke gøre normalt. Derfor er man nødt til at være bevidst om det, og f.eks. kan man ikke bare fortsætte snakken fra frokoststuen på Facebook.

– Jeg plejer at sige, at hvis man ikke tør råbe det ud på Store Torv, bør man heller ikke skrive det på Facebook. Det er lidt blevet det moderne torv.

Jakob Linaa kalder Facebook for et *omnoptikon* – et sted, hvor alle holder øje med alle – modsat et *synoptikon*, hvor mange holder øje med få eller et *panoptikon*, der er fængslet, hvor få overvåger de mange.

Forsvinder først med ny teknologi

Grunden til at Facebook stadig bruges af så mange skyldes ifølge lektoren, at der endnu ikke er kommet noget bedre.

– Så længe der ikke findes et site med en mere overlegen teknologi, hvor du f.eks. kan have videokonference eller noget helt tredje, holder folk fast i Facebook. Det skal dog nok blive erstattet en dag, ligesom de fleste nu er gået fra hotmail til gmail, fordi det bare er bedre.

HVORFOR IKKE

IMV-studerende Lasse Chor kan ikke lade være med at sætte nyt i gang. Han og IT-studerende Tobias Sonne står bag centret UNITY, der tror på netværk og lige har indledt et samarbejde med amerikanske mastodonter

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Det *hvorfor*, Lasse Chor har fået indprentet på universitetet, har han suppleret med et *ikke*. Og dén vending er blevet hans tilgang til det meste. Bl.a. en idé, han fik sammen med IT-produktudvikler-studerende Tobias Sonne om at skabe flere forbindelser mellem folk og fagligheder i IT-parken Katrinebjerg.

På andet år står de to bag det tværfaglige netværkscenter UNITY, som har fået eget kontor i Incuba Science Park i Åbogade. Her deler en lang række virksomheder adresse med Institut for Informations- og Medievidenskab samt Datalogi. Og Lasse Chor og Tobias Sonne syntes, der var basis for mere udveksling mellem universitets- og erhvervsfolk.

– Det er det, vi gerne vil – vi vil gerne *åbne* det her hus, siger Lasse Chor.

UNITY sætter blandt andet gang i netværk ved hjælp af:

- CocoaHeads Århus – en gruppe der interesserer sig for Mac og/eller iPhone
- Fotoklub Katrinebjerg
- IT-koret Katrinebjerg
- Web 2.0 netværksgruppe
- Studiecafé
- Virksomhedssafari
- Formidling af studiejob, praktikpladser og eksamensprojekter
- Coding for Charity, hvor studerende hjælper organisationer en dag

► Læs mere på unity.au.dk og codingforcharity.dk

Idéerne fra Herning

UNITY blev til efter fælles idé-udvikling på en messedag i Herning, hvor de mødte hinanden i forbindelse med studiejob. Efterfølgende valgte det jyske universitetssamarbejde IT Vest at støtte projektet, og i dag skaber UNITY netværk både fagligt og socialt, bl.a. med løbende arrangementer og diverse grupper der mødes med jævne mellemrum.

– Netværk betyder alt, mener Lasse Chor.

– Det gælder både gode relationer mellem studiekammerater på tværs af årgange og studieretninger, som er dem man engang kommer til at arbejde sammen med, og netværk i erhvervslivet, der gør, at der står døre på klem.

Virksomhedssafari er én af døråbner-metoderne – ti studerende går i samlet flok rundt og besøger virksomheder i huset. De medbringer plastikspande til at sidde på og går ind forskellige steder i ti min.

– Vi vil gerne have andre studerende ud i virksomheder og se, hvad de kan gøre med deres faglighed. Outputet er, at de studerende finder ud af, hvad der sker i huset, samtidig med at der opstår et uformelt netværk og en viden, der senere kan trækkes på, siger Lasse Chor.

Noteflow og wall of fame

På Chors og Sonnes kontor hænger klaser af memo-sedler i grøn, blå, gul, orange og pink på væggene. Hver lap rummer et indfald eller en opgave, som er placeret under skiltene "To do", "Working" og "Done". Med tiden flytter sedlerne rundt i lokalet og visualiserer alt det der bliver rykket. Og på "Wall of fame" minder udklip og hilsner om diverse succeser – for "så kan man lige dreje på stolen, når det er lidt surt". Medstuderende er altid velkomne, også med nye input.

– Vi vil gerne være et sted, hvor folk kan komme med gode idéer, og vi kan hjælpe med at realisere dem, siger Lasse Chor.

Selv har han været iværksætter, siden han som 13-årig åbnede en hobbybutik med vinylplader på nettet sammen med sin far.

Hos Tobias Sonne og Lasse Chor (t.h.) er der mange bolde i luften, men fodboldene bruges mest til små breaks på kontoret.

Og personligt får han både brugbare erfaringer og energigivende oplevelser ud af at realisere UNITY.

Velgørenhed – nu i større format

I april i år stod centret bag arrangementet *Coding for Charity*, hvor 50 uni-studerende fra diverse fag brugte en dag på at hjælpe organisationer med en opgave. Otte cases blev løst, bl.a. et nyt website, en database som ikke virkede og design af et nyt logo. Alle var i ét lokale og samarbejdede på kryds og tværs om opgaverne.

– Det var tværfaglighed, næsten så hårene rejste sig, siger Lasse Chor, der mener at tingene gik op i en højere enhed denne dag, og at det gav mening for folk at bruge deres faglighed på den måde.

Planen er at gentage succesen i november. Og herefter at udvide med et arrangement i tråd med det lignende, amerikanske RHoK, "Random Hack of Kindness". Lasse Chor og Tobias Sonne mødtes i sommer i Washington med repræsentanter fra de fleste parter i projektet; Verdensbanken, NASA, Yahoo, Microsoft og Google, og de er ikke bange for at lege med de store.

– Selvfølgelig tør vi binde an med sådan et arrangement, det bliver da fedt. Der er oplagte synergier i det de gør, og det vi gør. De synes, vi har sjove idéer, og vi skal så finde nogle større projekter.

Det ville være en vigtig udvidelse af *Coding for Charity*, hvis danske IT-virksomheder f.eks. stillede med projektledere, siger Lasse Chor.

En af de idéer, amerikanerne vil kopiere fra Århus, er hel enkel: hvide t-shirts med tusch-skrevne kompetencer bag på, så alle problemløserne på dagen kan se, at her sidder f.eks. en der kan programmere.

At buldre derudad

For de to netværksbagmænd er der med Lasse Chors ord tale om en "semiidealistisk mission" om at andre også skal have det godt, samtidig med at han betegner projektledertjansen som "det ultimative studiejob", hvor han får udnyttet sine talenter.

– Akademisk set er jeg måske ikke verdens bedste, men jeg er god til at relatere til praksis og få ting til at fungere i praksis. Og jeg tror på, at man bliver rigtig god for erhvervslivet, hvis man får prøvet en masse ting af, mens man er studerende, forklarer han.

Om et år bliver han kandidat i informationsvidenskab, og specialet skal selvfølgelig handle om innovation og entrepreneurship. Planen er på sigt at trække sig ud af UNITY og lade andre tage over, med frihed til at forme tingene som de vil. For:

– Det er en stor styrke, at vi har fået lov til at buldre derudad og lade tingene udvikle sig på vores måde.

LÆSEGRUPPE-SKUB

Institut for Filosofi og Idéhistorie sætter i efteråret nye kræfter ind på læsegrupper – et pilotprojekt skal fremme gruppearbejde

Af Marie Louise Gammelgaard · mlg@hum.au.dk

Undervisning baseret på gruppearbejde, instruktører til at støtte læsegrupperne og workshops for både undervisere og studerende. Det er hoveddelene i et pilotprojekt, som skal fremme gruppearbejde på Institut for Filosofi og Idéhistorie (IFI).

– Det er vores klare opfattelse, at studerende lærer mere af at arbejde sammen, siger studieleder på IFI, Morten Haugaard og fortæller, at man i mange år har haft det som målsætning, at bachelorstuderende skal være i en læsegruppe og bruge den som arbejdsenhed.

– Fra studiestart har vi inddelt dem i grupper, men ofte er samarbejdet ebbet ud hen ad vejen. Og vi har erkendt, at det ikke kan nytte noget, at vi siger, at de skal arbejde i grupper uden at gøre det tydeligt for dem, hvad pointen er med det, forklarer han.

Mere aktiv deltagelse

Som noget nyt er der derfor ansat instruktører, som kan hjælpe med at få gruppearbejdet til at fungere. Og på begge instituttets hovedlinjer har man i efteråret valgt et fag på første semester ud, hvor undervisningen er organiseret i forhold til gruppearbejde – på Idéhistorie er det Studium generale 1 og på Filosofi faget Etik.

– De erfaringer, de studerende får ved at samarbejde i de to fag, vil vi gerne have, at de tager med sig til andre fag. Vi ved, at de godt kan lide at få hældt viden på ved forelæsninger, men vi vil også gerne have dem til at blive mere aktive deltagere i undervisningen, fordi vi mener, at de på den måde får mere ud af studiet både fagligt og socialt, siger Morten Haugaard.

Feedback er vigtig

Lene Tortzen Bager, lektor ved Center for Undervisningsudvikling, bidrager bl.a. til projektet med tre workshopper. Hun understreger, at læsegrupper kun giver mening, hvis de bliver understøttet af undervisningen og hænger sammen med den.

– Det er vigtigt, at man får feedback på sit gruppe-arbejde i undervisningen, siger hun.

FOTO: MARIE LOUISE GAMMELGAARD

På Institut for Filosofi og Idéhistorie arbejder de på at blive endnu bedre til det med læsegrupper.

Pilotprojektets udgangspunkt er et læringssyn, som fokuserer på de studerendes aktive læreprocesser.

– De studerende skal gives rige muligheder for at tale med hinanden, diskutere med hinanden, undervise hinanden – og skrive om det faglige område. Det er sådan, man lærer. Og i det lys har læsegruppen en meget vigtig funktion, fastslår hun.

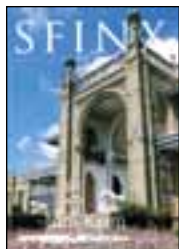
Både hun og Morten Haugaard lægger desuden vægt på den tilknytning, en læsegruppe giver.

– Den kan være en måde at blive socialt indført i fagets kultur. Og den kan være en enhed, hvor man forpligter hinanden til at få læst og skrevet. I en læsegruppe kan man desuden opdage, hvad man selv har af ressourcer i forhold til de andre, og dermed står man stærkere, betoner Lene Tortzen Bager.

Hun håber, at erfaringerne fra pilotprojektet efterfølgende kan bruges andre steder på fakultetet.

► Læs mere om at arbejde i læsegruppe på studiemetroens grønne linje, studiemetro.au.dk – ved stoppet læsegruppe

TIDSSKRIFTER

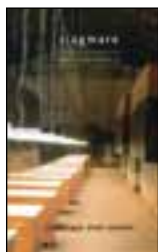

Krim – en uopdaget kulturhistorisk perle

Krim-halvøen ved Sortehavets nordlige bred har siden oldtiden været præget af middelhavskulturerne.

I en smeltedigel af så forskelligartede kulturer som de indfødte skythere, hunner og tatarer samt romerske, byzantinske, genovesiske og osmanniske civilisationer, blev Krims historie til. Halvøen er i dag en (stort set) uopdaget kulturhistorisk perle med en unik historie, som tidsskriftet SFINX med sit nyeste nummer har sat fokus på – fra det romerske lydige Bosperus, til Krim-krigen og myten om Florence Nightingale, til den danskfødte kejserinde Dagmars fangenskab på halvøen.

SFINX – om Krim, 33. årgang, Leif Erik Vag (ansv.), 68 sider, 90 kr.

Rummets renæssance

Nyeste nummer af *Slagmark – tidsskrift for idé-historie* går det der er kaldt 'spatial turn' efter i sømmene. En systematisk medtænken af rummet og de steder, hvor mennesker ér, mødes og referer til, har både givet nye tværfaglige begreber og flere muligheder for at analysere betydninger, der knytter sig til et bestemt sted. Og her byder *Slagmark* på både teoretiske artikler og en række

caseanalyser af skolen, håndbold, de danske tropekolonier og litteraturen. Uden for tema er der blevet plads til et interview med Quentin Skinner, der som en af Cambridge-skolens frontfigurer giver mange bud på, hvordan man bedriver intellektuel historie, og hvilken forskel det gør.

Slagmark nr. 57: *Vendingen mod rummet, sommer 2010*, Henrik Jøker Bjerre og Louise Fabian (red.), Aarhus Universitetsforlag, 207 sider, 140 kr.

Kønsforskning, konstruktivisme og essentialisme

Tidsskriftet *Distinktion* er udkommet i et åbent nummer med artikler om demokrati og magtdeling, eksklusion i velfærdsstaten samt en temasektion om kønsforskning, essentialisme og konstruktivisme. Blandt bidragsyderne er både danske og udenlandske forskere.

Distinktion no. 20 2010, *Scandinavian Journal of Social Theory*, Holger Højlund (red.), Aarhus Universitetsforlag, 107 sider.

Sct. Søren's Kirke

Hæfte nr. 7 i serien om danske kirker er nu udkommet. Sct. Søren's Kirke, der er opført omkring 11-1200-tallet, har fungeret som kroningskirke, ligesom den har været flittigt besøgt af pilgrimme, der kom for at drikke af den nærliggende og helbredende Sct. Søren's Kilde. Forlaget Hikuins tidsskrifter om de danske kirker vil med korte

oplysende tekster, suppleret med mange farvefotografier, bidrage til oplysning om historien i en række gamle og nyere danske kirker. Serien bliver løbende udbygget.

Danske kirker 7, Sct. Søren's Kirke, Gl. Rye, Morten Larsen, Forlaget Hikuin, 32 sider, 30 kr.

Landkort over 00'ernes litteratur

Det nye nummer af tidsskriftet *Passage* gør status over den danske litteratur i 00'erne. Et årti hvor friværdis kom og gik. Et årti som for alvor begyndte med en dag alle husker i 2001, og som endte med en brat opvågning. Et årti hvor e-bogen ikke blev til noget, og hvor lyriske eksperimenter trivedes sammen med genfortolkninger af velafprøvede former. Nummeret ser

bl.a. nærmere på ny prosa og lyrik, den biografiske vending i litteraturen, genskrivning af egne værker samt forskellige former for rejselitteratur. Til sammen tegner nummeret et nuanceret billede af 00'ernes hovedveje og sidegader.

Passage 63, *Dansk litteratur i 00'erne*, Stefan Iversen, Louise Mønster og Mads Rosendahl Thomsen (red.), Aarhus Universitetsforlag, 170 sider, 120 kr.

Kirkearkæologisk samling

Artiklerne i bogen udgør omarbejdede foredrag fra det 9. nordiske kirkearkæologiske møde i Kalundborg i 2007. Møderne har været holdt på skift i de nordiske lande siden 1981 og er et væsentligt mødested for nordiske kirkearkæologer. Emnerne i *Hikuin*

36 er bl.a. det kønsopdelte kirkerum, arkitektonisk afspejling af Den Sorte Død, skandinaviske perspektiver på romanske kirketårne samt udvikling af nye dateringsmetoder. Bogen indeholder bidrag fra Danmark, Sverige, Finland og Island.

Hikuin 36, *Kirkearkæologi i Norden*, Ebbe Nyborg og Jens Velle (red.), Forlaget Hikuin, 177 sider, 150 kr.

BOGOMTALER

Kulturmødets Alexandria

I gennem hele den græsk-romerske oldtid var Alexandria et ganske særligt sted, hvor forskellige kulturer mødtes, og hvor sprog og religion fik en mængde nye udtryk. Bind IX i serien om antik middelhavskultur tager ideen om Alexandria som et særligt mødested alvorligt; her ser filologer, arkæologer og historikere nærmere på

Alexandria, der både var formet af græsk og egyptisk kultur. Således handler det også om materiel kultur, om fascinationen af det multikulturelle Alexandria i en række klassiske forfatterskaber og den udveksling, der kunne foregå mellem Rom, jødedom og kristendom.

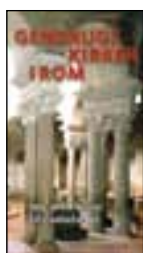
Alexandria. A Cultural and Religious Melting Pot, George Hinge og Jens A. Krasilnikoff (red.), Aarhus Universitetsforlag, 176 sider, 248 kr.

At analysere en hjemmeside

On the basis of an introductory discussion of interactivity, hypertextuality and multimediality, this book sets out, on the one hand, to ask what a website is as an object of study, and, on the other, to propose some elements of a conceptual architecture which may enable us to approach this question and to grasp the website analytically.

Website Analysis, Niels Brügger, Skrifter fra Center for Internetforskning, 56 sider, gratis

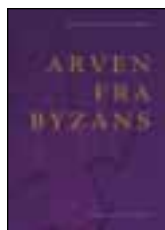

Romerske genbrugskirker

Mange turister rejser til Rom for at studere de mange levn fra byens antikke storhedstid, men de færreste er klar over, at antikken også har sat sit præg på en række af Roms kirker. I middelalderens kirkebyggeri brugte man antikkens arkitektur som en slags stenbrud med præfabrikerede byggematerialer. Resultatet blev nogle meget brogede

og opfindsomt sammenstykkede kirkerum. Bogen præsenterer et udvalg på elleve særligt skønne og varierede genbrugskirker. Derudover er den rigt illustrerede bog forsynet med kort og andre praktiske oplysninger, som gør den velegnet til brug ved jagten på fortiden i nutidens Rom.

Genbrugskirker i Rom – når antik bliver til middelalder, Maria Fabricius Hansen, Aarhus Universitetsforlag, 256 sider, 250 kr.

Arven fra Byzans

Byzans, det kristne østromerske rige, havde Konstantinopel, nutidens Istanbul, som hovedstad, kulturelt centrum og uindtagelig forsvarsborg. Riget var rammen om en enestående civilisation, som udfoldede sig på grænsen mellem Europa og Asien gennem mere end 1000 år og påvirker os den dag i dag. Hvad var dens særlige kvaliteter, og

hvad gav riget dets usædvanlige overlevelsessevne? Og på hvilken måde har indflydelsen fra Byzans gennem tiderne befrugtet resten af Europa, herunder Danmark? Det er nogle af de spørgsmål, 20 forskere forsøger at belyse i værket Arven fra Byzans.

Arven fra Byzans, red. Øystein Hjort, Forlaget Tidsskriftet SFINX, 448 sider, 450 kr.

Tilbage til Congo

Hvordan kom vi til at tale om Afrika som et kontinent på kanten af barbari – uden lys, uden fornuft og uden grænser mellem rå vold og fascination? Det undersøger litteraturhistoriker Frits Andersen i sin doktorafhandling, *Det mørke kontinent?* Gennem læsninger af alt fra rejselitteratur til Stanley, Tintin i Congo, menneskerettighedsbevægelser

og nyere dansk litteratur toner de rædselsfortællinger, der opstod ud fra 1870'ernes Congo, frem. Fortælleformer som på globale betingelser fortsat dominerer vores syn på Afrika.

Det mørke kontinent? Afrikabilleder i europæiske fortællinger om Congo, Frits Andersen, Aarhus Universitetsforlag, 695 sider, 408 kr.

Sansen for et sted

Det begyndte med en rejse til Brasilien og udvikle sig til en udforskning af noget af det mest fundamentale for vores eksistens: steder. Gennem nitten essays undersøger forfatteren bl.a., hvad der kendetegner et sted, hvordan steder påvirker mennesker, og hvori et steds fascination består. Svarene søges i digte, rejselitteratur og romaner

– hovedsageligt ny dansk litteratur. En serie rejseoptegnelser fra Brasilien supplerer litteraturens og teoriens steder med personlige oplevelser af virkelige steder som en lufthavn, en palmeø, et hotel og en mineby.

Stedssans, Dan Ringgard, Aarhus Universitetsforlag, 300 sider, 298 kr.

Kunsten skal intensivere livet ...

– det er grundtanken i den vitalistiske strømning, der prægede dansk litteratur og kultur omkring år 1900, og hvis dyrkelse af livets kraft og dynamik var udbredt i hele Europa. Bogen viser, at intensiteten ikke kun opstår af lys og livslyst: Vitalistisk litteratur er også tæt forbundet med tidens dyrkelse af forfald og opløsning. Bogen sætter, i en række nylæsninger af periodens største forfattere, disses værker i spil med århundredskiftets billedkunst og musik. Den livsdyrkende kunst i Danmark sættes desuden ind i sin internationale idéhistoriske sammenhæng.

Den vitalistiske strømning, i dansk litteratur omkring år 1900, Anders Ehlers Dam, Aarhus Universitetsforlag, 362 sider, 298 kr.

Staten version 2.0

Indsigter fra den første århusianske MatchPoints-konference bliver nu omsat til en bog, der tager livtag med nationalstaten. *The Nation-State in Transformation* behandler spørgsmålene om, hvordan en globaliseret økonomi forvandler nationalstaten, hvad der påvirker småstater, og hvorfor nordeuropæiske lande har lignet vinderne i en forandret international økonomi. Med bidrag fra Francis Fukuyama, andre internationale og danske forskere byder bogen på viden om lokale og globale forhold, om betydningen af historie, kulturer og om kollektive identiteter, der forandrer nationalstaten.

The Nation-State in Transformation, Michael Böss (red.), Aarhus Universitetsforlag, 401 sider, 298 kr.

Herman Bang bind 6 og 7

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab udgav i 2008 fem bind med Herman Bangs romaner. Nu følger 5 bind med hans noveller. Hermed foreligger hele forfatterskabet for første gang i en videnskabelig udgave. Udover samlingen *Paria'er* fra 1878, der aldrig blev trykt, rummer bind 6 novellesamlingerne *Tunge Melodier* (1880), *Præster* (1883) og *Excentriske Noveller* (1885). Bind 7, der er udgivet af Per Dahl og Birgitte Dalsgård, indeholder den romanlange klassiker "Ved Vejen", der var hovedteksten i Herman Bangs største novellesamling, *Stille*

Eksistenser, fra 1886. Udgaven medtager samlingens lange forord, hvor Herman Bang fortæller om novellens baggrund.

Herman Bang: Romaner og noveller bind 6-10. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab/People's Press, ca. 2.500 sider, i alt 500 kr.

Et samfund i opbrud

Den initiativrige og engagerede fyrmester Hering på Hanstholm Fyr er den centrale skikkelse i denne antropologiske beretning om livet ved havet i sidste halvdel af 1800-tallet. Et samfund i opbrud spejler sig i hans liv og virke. Fyrmesteren var en aktiv fortaler for modernisering og udvikling af kystsamfundene, men hvordan håndterede han selv den moderne tids krav? I bogen formidles et omfattende historisk kildemateriale på en ny og anderledes måde. Fyrmesteren er forfatterens egen oldefar.

Fyrmesteren, Beretning om et liv på kanten af havet, Bodil Selmer, Fiskeri- og Søfartsmuseets Forlag, 255 sider, 229 kr.

Museum, hvordan?

Med over 10 millioner besøgende om året er museerne både blandt de betydeligste og mest populære kulturinstitutioner i Danmark. Det er i den verden, som Ole Strandgaard nu tager læserne med inden for murene. I sin praktiske museologi kommer han både med svar på, hvordan man udforsker, sammensætter og bevarer museale samlinger, hvad et register skal indeholde – og han diskuterer, hvorfor vi har museer, hvad kulturarv betyder og hvordan fortiden kan og bør formidles.

Museumbogen – praktisk museologi, Ole Strandgaard, Forlaget Hikuin, 448 sider, 300 kr.

Lær sprog!

Sprogtilegnelse, læreplaner og oplevelsen af undervisningen. Det er den smeltedigel, som Hanne Leth Andersen og Christina Blach tager læseren med ind i, når de beskriver undervisning i tysk og fransk fra den danske folkeskole til universitetet ud fra spørgeskemaer og kvalitative interviews. Bogen peger på, hvor afstanden mellem forskningsbaseret viden om sprogtilegnelse, officielle vejledninger og oplevelsen af sprogundervisning bliver alt for

BOGOMTALER

- ◀ stor; og den rummer konkrete anvisninger på, hvordan dagens danske sprogundervisning kan styrkes politisk og didaktisk.

Tysk og fransk fra grundskole til universitet, Hanne Leth Andersen og Christina Blach, Aarhus Universitetsforlag, 233 sider, 248 kr

Bevægelsens poetik

Globalisering har spillet en stadig større rolle inden for litteraturen siden slutningen af 1990'erne. Bidragene i denne antologi udpeger bevægelsen mellem sprog, nationaliteter, kulturer og litterære former som et tilbagevendende princip i verdenslitterære tekster. Der bliver åbnet for nye tilgange til nogle af verdenslitteraturens kerneområder, eksempelvis tekster skrevet på flere sprog, for-

fatterskaber med rod i mere end én nation, migrantforfattere, oversættelse, rejselitteratur og transnationale kulturinstitutioner. Bogen er andet bind i serien Verdenslitteratur.

Litteratur i bevægelse, Nye tilgange til verdenslitteratur, Dan Ringgaard og Mads Rosendahl Thomsen (red.), Aarhus Universitetsforlag, 160 sider, 248 kr.

Historiens brug

Nazisterne, der forsøgte at opdyrke en tysk urhistorie, gader og byer, der skifter navne efter de lokalpolitiske vinde og Madam blå fra en svunden tid, der giver en net sum på kræmmermarkedet. Historiefortællingen er ikke neutral, og i sin seneste bog har lektor Niels Kayser Nielsen indsamlet masser af vidnesbyrd om en historiebrug, der ofte

er overordentlig kreativ. Han peger på en demokratisering af den historie, som måske før blot har beskrevet fortidens monumenter, men som nu flittigt bliver brugt. Det gælder, uanset om man argumenter med historisk nødvendighed, refererer til identiteter langt bagud eller blot går på opdagelse i middelaldermarkedet.

Historiens forvandlinger. Historiebrug fra monumenter til oplevelsesøkonomi, Niels Kayser Nielsen, Aarhus Universitetsforlag, 326 sider, 298 kr.

Bogomtalerne er skrevet af Casper Hartmann Dam, Ulla Stilling Pedersen og Stefan M. Rasmussen

DET HELLIGE RUM

UDSTILLINGER

Det hellige rum handler om religion og religionens rammer i århundrederne omkring vores tidsregning i Nærorienten, det moderne Mellemøsten. Allerede dengang var regionen et brændpunkt, hvor mange forskellige kulturer stødte på hinanden med alt, hvad det måtte indebære af muligheder for innovation, konflikter og sammensmeltning af kulturelle traditioner.

Der findes hellige rum i alle religioner, og de fungerer som det primære sted for kontakten mellem mennesker og guder – i dag som i antikken. Moskeer, synagoger og kirker er de hellige rum, vi kender bedst fra dagens Danmark. Men hvordan forholdt det sig med helligstederne for de religioner, i hvis kulturelle omgivelser jødedommen, kristendommen og islam udviklede sig? Dette og andre spørgsmål sætter udstillingen fokus på gennem et besøg i en helligdom.

Beltempleet Palmyra

Det hellige rum i Nærorienten tematiseres både som helligt sted, men også som socialt, kulturelt og politisk rum, og der trækkes linjer til de monoteistiske religioners helligsteder.

Udstillingen er opstået i et samarbejde mellem Vinnie Nørskov, leder af Antikmuseet på Aarhus Universitet, og Rubina Raja, leder af forskningsprojektet "Religiøs identitet, rituel praksis og sakral arkitektur

i den senhellenistiske og romerske Nærorient". Formålet er at formidle den antikke religions mangfoldighed og rolle i Nærorienten, hvor tre store verdensreligioner; jødedommen, kristendommen og islam, opstod.

► Udstillingen kan opleves på Antikmuseet 26. august-12. december 2010.

KALENDER

Udvalgte arrangementer

Emotions, Media and Crime

Institut for Informations- og Medievidenskab inviterer alle interesserede forskere til den interdisciplinære konference Emotions, Media and Crime. Konferencens formål er at fremhæve

sammenhængen mellem følelser, medier og kriminalitet i den moderne kultur.

Tid: 28. september-1. oktober

Sted: INCUBA Science Park, Åbogade 15

Gæsteforedrag: Dr. Biswamoy Pati, Delhi University

Dr. Pati er professor på Delhi University i Indien. Han forsker i den sociale historie i kolonitidens Indien, og han har dækket mange forskellige områder som f.eks. 1857-oprøret og offentlig sundhed.

Foredragets titel er *Subaltern Studies*.

Tid: 30. september kl. 13

Sted: Bygning 1410, lok. 136

Goebbels ville have elsket Facebook

Sociale medier er på vej til at blive en af danskernes foretrukne platforme for politisk debat. Men er sociale medier egentlig demokratiske?

Og hvad ville der være sket, hvis Facebook havde eksisteret, da nazisterne kom til magten i 30'ernes Tyskland? Forelæsning af internetpsykolog Anders Colding-Jørgensen.

Tid: 8. oktober kl. 14.15-16.00

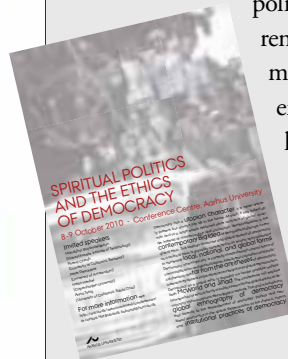
Sted: Lille Auditorium, INCUBA Science Park, Åbogade

Spiritual Politics and the Ethics of Democracy

Hvad er forholdet mellem det spirituelle og det politiske? Det vil denne konference undersøge på forskellige måder. Konferencen vil samle en gruppe ledende antropologer og social-teoretikere fra hele verden.

Tid: 8.-9. oktober

Sted: Conferencecen-tret, Frederik Nielsens vej, Mødelokale 2

Lederidealet 2020

Fører nutidens lederidealer til den fremtid, vi gerne vil se? Det skal diskuteres på en stor konference i København. En af med-arrangørerne er Institut for Filosofi og Idéhistorie, som bl.a. har lektor Morten Raffnsøe med som konferenceleder.

Tid: 4.-5. november

Sted: Vartov, Farvergade 27, København

La Memoria Novelada

Konferencen, som er starten på et 3-årigt FKK-finansieret forskningsprojekt, diskuterer hvordan spanske romaner siden 2000 har bidraget til den kulturelle erindring omkring den spanske borgerkrig og efterfølgende diktatur. Det seneste tiår er dette blevet et meget hot emne.

Tid: 18.-20. november

Sted: Bygning 1451, Nobelsalen

► Se flere arrangementer og mere om nogle af ovenstående på: humaniora.au.dk

FOTOMONTAGE ROGV. JOHANSEN. FOTOFDELINGEN MOESGÅRD

10 SPØRGSMÅL TIL PROFESSOREN

På HUMmagasinets bagside stiller vi vores professorer en række spørgsmål inden for deres fag såvel som deres fritid. Det eneste spørgsmål, der er åbent, er det sidste, hvor professoren selv skal formulere et spørgsmål til en anden professor. Og så er stafetten givet videre.

I sidste nummer stillede Thorsten Borring Olesen spørgsmålet: *Er der noget nyt at sige om Fyrkat?* Spørgsmålet gik til Else Roesdahl, der er professor i arkæologi.

1. Hvordan begyndte din interesse for arkæologi?

Jeg havde fremragende historielærere i mellemskolen og gymnasiet, som inddrog arkæologi i undervisningen. Men det afgørende var nok, at jeg efter studentereksamen så de fantastiske stenalderhulemalerier i Lascaux og Font de Gaume i Sydfrankrig, samt fascinerende middelalderkirker og en helgenfest i Rocamadour. Det betog mig.

2. Hvad er dit mest mærkværdige forskningsresultat?

Det var 'mærkværdigt' at opdage en fællesnævner for Harald Blåtands prestige-bygværker: de var meget store og ressourcekrævende, innovative, men med elementer af gammel tradition, planlagt efter et strengt geometrisk system, og kortvarige. Der var hverken forgængere eller efterfølgere i dansk og nordisk arkitektur. Nu er det næsten et mantra – som igen bekræftes af de igangværende udgravninger i Jelling.

3. Hvad laver du helst, når du har fri?

Læser krimier, eller snakker med venner og familie, eller rejser og ser nye steder.

4. Hvad lavede du i sommerferien?

Jeg var rundt i Danmark og så forskelligt, besøgte familie og venner og havde selv besøg. I efteråret tager jeg revanche med Sibirien, hvor jeg aldrig har været.

5. Hvis du ikke var blevet professor, hvor sad du så i dag?

Havde du en anden barndomsdrøm?

Det tror jeg ikke - jeg var interesseret i så meget. På et tidspunkt

overvejede jeg at blive læge, men min mor, der selv var læge, frarådede det. Hun mente, det var for hårdt for piger.

6. Hvad er det meste interessante ved arkæologi?

At der hele tiden dukker nye kilder og nye metoder frem – somme tider meget overraskende. Derfor må man hele tiden forholde sig til viden og teorier og til, hvordan det nye kan afføde nye tolkninger. Det er et fag i konstant bevægelse.

7. Hvad er det bedste fund du har gjort ved en udgravning?

Det mest spektakulære udgravningsfund er nok fra bunden af Roskilde Fjord, hvor jeg ved Skuldelev-udgravningerne i 1962 fandt den eneste fuldt bevarede skibsstævn fra vikingetiden, i hele verden! Det har jeg stor fornøjelse af at fortælle de studerende.

8. Hvilket skjult talent gemmer du på?

Jeg har en ambition om at skrive noget i en helt anden genre end dem, jeg har dyrket som arkæolog, nemlig en rigtig kulørt romantisk knaldroman med de særlige elementer, som hører til dér. Jeg har også en ide til handlingen. Tiden vil så vise, om jeg har talentet.

9. Thorsten Borring Olesens spørgsmål fra sidste nummer:

Er der noget nyt at sige om Fyrkat?

Med den enorme interesse for vikingetiden og mange nye fund udvikles der løbende nye forståelsesrammer – f.eks. om Fyrkats og søsterborgenes funktion i det politiske billede omkring år 980. Aktuelle trusler fra det tyske kejserrige må være en vigtig del af baggrunden for deres opførelse, og der må ligge offentlige forsvarspligter bag det konkrete byggeri. Relativt nyt er også tolkningen af en kvinde i en meget mærkelig grav på Fyrkat som en volve – en kvindelig hedensk magiker. Og snart vil publikationen af den store Aggersborg tilføje nye brikker.

10. Hvilket spørgsmål kunne du tænke dig at stille til en professor og til hvem?

Jeg vil gerne spørge Anne Wedell-Wedellsborg: Er Kina, med de mange forskellige folkeslag, stadig én stat om 20 år – eller vil det være brudt op ligesom det tidligere Sovjetunionen?